

Kommunstyrelsen

Kulturpolitiskt program

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

1. Kulturpolitiskt program antas att gälla från 1 mars 2023.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden har fattat beslut om ett förslag till kulturpolitiskt program. Eskilstuna ska vara en kreativ och inspirerande plats där kultur i olika former ges stort utrymme. Det kulturpolitiska programmet vilar på tre bärande principer som är utgångspunkter för Eskilstunas kulturpolitik: kulturens egenvärde, kulturens betydelse för demokratin och kulturens kraft i samhällsbygget.

Fem målområden har identifierats där kulturens potential och värden tillförsäkras invånarna ett gott liv och är en framgångsfaktor i utvecklingen av ett hållbart och attraktivt samhälle och Eskilstuna som kulturstad.

De fem målområdena är:

- Tillgängligt och på egna villkor
- Infrastruktur som möjliggör
- Livskvalitet hela livet
- Utveckling och lärande
- Attraktiv och inspirerande plats

Inom respektive målområde tydliggörs de mest centrala aspekterna framöver. Det kompletteras även med mål för att konkretisera vad som ska uppnås inom de olika målområdena.

Ärendebeskrivning

2016 beslutades att anta *Eskilstuna växer tillsammans! – Kulturpolitisk plan för Eskilstuna kommunkoncern 2016–2021* (KFN/2016:125). Planen har nu reviderats av kultur- och fritidsnämnden till ett kulturpolitiskt program som omfattar samtliga nämnder och bolag. Nämnder och bolag har olika ansvarsområden, men också ett gemensamt ansvar och uppdrag att utveckla Eskilstuna i enlighet med kommunens gemensamma långsiktiga vision för Eskilstuna 2030. I detta tvärsektoriella arbete utgör kulturen en central del. Kommunens uppgift är att stödja och möjliggöra utövandet och upplevelsen av kulturell och konstnärlig verksamhet, att göra kulturupplevelser

tillgängliga i hela Eskilstuna för så många som möjligt samt att säkerställa att den offentligt finansierade kulturverksamheten håller hög kvalitet.

Remissynpunkter

Den 10 februari 2022 gick ett förslag till Kulturpolitiskt program ut på remiss från kultur- och fritidsnämnden under en period av tre månader, med sista svarsdag satt till den 9 maj.

Programmet har justerats utifrån de synpunkter som kommit in. De ändringar som gjorts handlar främst om begreppsjusteringar, omformulering av text och förtydliganden.

De synpunkter som kommit in har sammanställts i medföljande bilaga.

Kommunledningskontorets bedömning

Kommunledningskontoret anser att kultur- och fritidsnämnden i allt väsentligt tagit hänsyn till de synpunkter som inkommit och ställer sig bakom kultur- och fritidsnämndens förslag.

Finansiering

Arbetet med kulturpolitik är en del av kommunens ordinarie lednings-, styrnings- och verksamhetsutvecklingsarbete. Det innebär att nämnder och styrelser ska avsätta resurser i befintlig budget, både personella resurser för stöd och samordning, och medel för kompetensutveckling.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Syftet med Kulturpolitiskt program är att alla eskilstunabor ska ha möjlighet att ta del av och delta i kultur. Programmet har främst koppling till det strategiska målet ”Attraktiv stad och landsbygd” men bidrar även till övriga strategiska mål.

Kulturpolitiskt program har ett barnrättsperspektiv och bidrar till att all offentligt finansierad kulturverksamhet bidrar till att uppfylla målen i FN:s konvention om barns rättigheter.

Kulturpolitiskt program bidrar med att både säkerställa och vidareutveckla ett aktivt och medvetet jämställdhetsarbete vilket i sin tur ger goda förutsättningar att kunna fördela och utnyttja resurser mer effektivt, och komma närmare målet om en hållbar utveckling.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Tommy Malm
Kommundirektör

Eva Norberg
Kommunikationsdirektör

Beslutet skickas till:

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasienämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och räddningstjänstnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Torshälla stads nämnd
Vård- och omsorgsnämnden
Eskilstuna Kommunföretag AB

STYRDOKUMENT

Kulturpolitiskt program

Beslutad när	2023-xx-xx
Beslutad av	Kommunfullmäktige
Diarienummer	KSKF/2022:233
Ersätter	Kulturpolitisk plan för Eskilstuna kommunkoncern 2016–2021 (KFN/2016:125).
Gäller för	Samtliga nämnder och bolag
Gäller fr o m	2023-03-01
Gäller t o m	Tillsvidare
Dokumentansvarig	Kommunikationsdirektör
Uppföljning	Årligen

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga och ej tidsbegränsade. Om det ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska det beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer samt vara tidsbegränsad. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policys ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer kan vara tidsbegränsade eller ej tidsbegränsade. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Ämnesområde och bakgrund

Eskilstuna ska vara en kreativ och inspirerande plats där kultur i olika former ges stort utrymme. Kultur är ett samhälles själ och kanske också immunförsvar. Kulturen för oss samman, ger oss nya berättelser och vidgar våra perspektiv så att vi kan lära oss mer om oss själva, om varandra och om livet. Med kunskap och insikt om andra människors liv stimuleras vår nyfikenhet och därmed vår förståelse och tolerans gentemot andra människor – en viktig framgångsfaktor i utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Kulturpolitiskt program vilar på tre bärande principer som är utgångspunkter för Eskilstunas kulturpolitik: kulturens egenvärde, kulturens betydelse för demokratin och kulturens kraft i samhällsbygget.

Kulturens egenvärde

Kultur har en unik förmåga att skapa förståelse, ifrågasätta och skapa sammanhang. Kultur är en del av människans natur och har ett eget värde genom sin kraft, förmåga och möjlighet. Kultur finns för sin egen skull och är ett mål i sig.

Kulturens frihet är dess signum och det är den som bidrar till samhällets och individens utveckling. Kultur är en rättighet för alla att ha tillgång till, kunna påverka och delta i. Dess kraft är att utmana och utveckla våra föreställningar och tankemönster. Den förmedlar upplevelser som påverkar och berör. Även när kulturen utmanar, provocerar och kritiserar måste dess frihet alltid försvaras.

Kulturens betydelse för demokratin

Kulturens betydelse för det fria ordet och det offentliga samtalet kan inte nog understrykas. Genom att lyfta och spegla viktiga samhällsfrågor ur olika perspektiv kan kulturen stärka och sprida det ständiga samtal som är förutsättningen för en levande och stark demokrati. Kultur kan provocera, väcka debatt och utmana våra föreställningar. Den kan kritisera, ifrågasätta och ge mod att agera. Då bidrar kulturen till fri åsiktsbildning som ligger till grund för demokratin.

Kulturens kraft i samhällsbygget

Kultur skapar möten och överbryggar avstånd mellan människor. Kulturpolitik är en av grundpelarna för en kommuns framgång och utveckling. En långsiktigt hållbar samhällsstruktur med ett rikt kulturliv, ett livaktigt föreningsliv och stort ideellt engagemang medverkar till sammanhållning och gemenskap. Kultur är viktig för att skapa attraktivitet och bidra till lokal trivsel och besöksnäring. Kultursektorns kreativitet och innovationskraft främjar samhällets kapacitet till nyskapande lösningar för en hållbar utveckling.

Varför ett kulturpolitiskt program

Kulturpolitik handlar om att skapa möjligheter för alla människor att utöva, uppleva och uttrycka kultur. Området omfattar kulturskaparnas villkor och människors tillgång till kultur i alla dess former. Programmet beskriver riktningen för det kulturpolitiska arbetet i kommunkoncernen. Programmet är vägledande i samverkan och samarbete inom kommunkoncernen samt med aktörer från civilsamhället, näringslivet och akademien.

För att kulturella uttryck ska fungera som en kraft i demokratin och samhällsutvecklingen krävs kulturell och konstnärlig frihet. Det skapas genom att politiken ger förutsättningar för kultur och konstnärlig verksamhet men fattar inte beslut om det konstnärliga innehållet. Innehållet ska formas fritt av varje verksamhet, förening eller fristående kulturaktör. Det är detta som är principen om armlängds avstånd.

Definitioner

Amatörkultur - alla former av icke-yrkesmässiga aktiviteter som kan relateras till någon av de etablerade konstarterna.

Eskilstuna - det geografiska området Eskilstuna kommun, det vill säga Eskilstuna, Torshälla och landsbygden. I texten används Eskilstuna.

Eskilstuna kommunkoncern - med begreppet menas organisationen, det vill säga Eskilstuna kommun med förvaltningar samt de av Eskilstuna Kommunföretag AB helägda bolagen Eskilstuna Energi och Miljö AB, Eskilstuna Kommunfastigheter AB, Destination Eskilstuna AB samt Eskilstuna Logistik och Etablering AB. I texten används kommunkoncernen.

Fria kulturlivet - till det fria kulturlivet räknas såväl organisationer som enskilda aktörer. Det är organisationer som är bildade av medlemmarna själva och personer som arbetar på eget uppdrag, utan offentlig huvudman. En stor del av det fria kulturlivet bedriver yrkesmässig verksamhet.

Gestaltad livsmiljö - fokuserar på hur arkitektur, form och design formar samhället och invånarens vardag och hur de kan bidra till att diskutera och lösa samhällets utmaningar.

Konst och kultur - genom att särskilja konstpolitik och kulturpolitik betonas konstens självständiga roll och kulturens demokratiska betydelse. Kulturpolitik har ett medborgarperspektiv medan konstpolitiken fokuserar på konstens egenvärde och på konstnärlig kvalitet.

Kultur - ordet används i många olika betydelser. I sin snäva eller estetiska betydelse är kultur liktydigt med konsterna och avser skapande verksamheter som film, foto, konst, litteratur, teater, musik med mera. Den vida eller antropologiska betydelsen av kultur är gemensamma normer, traditioner och mänskliga aktiviteter. Programmet utgår från den estetiska betydelsen av kultur men betonar även kulturens egenvärde, kulturens betydelse för

demokratins och kulturens kraft i samhällsbygget.

Kulturarv - alla materiella och immateriella uttryck (spår, lämningar, föremål, konstruktioner, miljöer, system, strukturer, verksamheter, traditioner, namnskick, kunskaper etcetera) för mänsklig påverkan. Oavsett om det skrivs i obestämd eller bestämd form – kulturarv eller kulturarvet – innefattar det en mångfald av kulturarv.

Kulturella och kreativa näringar (KKN) - alla sektorer vars verksamhet bygger på kulturella värden och/eller konstnärliga och andra kreativa uttryck. I de kulturella och kreativa sektorerna ingår bland annat arkitektur, arkiv, bibliotek och museer, konsthantverk, det audiovisuella området (detta inkluderar film, television, dataspel och multimedia), materiellt och immateriellt kulturarv, design, festivaler, musik, litteratur, scenkonst, förlagsverksamhet, radio och bildkonst.

Kulturhistoriska värden - avser de möjligheter materiella och immateriella företeelser kan ge vad gäller att inhämta och förmedla kunskaper om och förståelse av olika skeenden och sammanhang – samt människors livsvillkor i skilda tider inklusive de förhållanden som råder idag.

Kulturmiljö - hela den av människor påverkade miljön. Kulturmiljön omfattar landskapets fysiska innehåll och även immateriella företeelser som ortnamn eller sägner som är knutna till en plats eller ett område. Kulturmiljön är en del av kulturarvet.

Nationella minoriteter - är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. I språklagen anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Offentlig konst - avser konstverk som finns placerade i lokaler eller på platser som är tillgängliga för allmänheten och som därmed kan beses eller på annat sätt upplevas.

Offentliga rum - avser en plats, byggnad eller lokal dit allmänheten har fritt tillträde och kan komma som neutrala besökare. Begreppet offentliga rum används som ett samlingsnamn för både inom- och utomhusmiljöer där människor rör sig i vardagen.

Professionell kulturskapare - en person som försörjer sig på sin konst eller strävar mot att göra det, i kombination med hög yrkeskunskap, till exempel genom dokumenterad utbildning och/eller erfarenhet inom sin konststart.

Spontankultur - avser olika former av kultur som utförs individuellt eller i grupp utifrån ett gemensamt intresse men utanför kulturinstitutionerna, det fria kulturlivet och de kommersiella aktörerna.

Kulturpolitiskt program

Kopplingen mellan Kulturpolitiskt program och Vision Eskilstuna 2030 är stark. Visionen uttrycker en övergripande målsättning som programmet siktar mot:

"Det är ingen tillfällighet att vi trivs i Eskilstuna och har kul tillsammans. Vår idrotts- och kulturstad har ett starkt föreningsliv samt nöjen och evenemang som berikar oss. Eskilstunabor och lockar besökare nationellt och internationellt. I våra sammanflätade, trivsamma, trygga stadsdelar och sambällen skapar vi tillsammans upplevelser för alla sinnen – från myllrande gatuliv till platser för lekfullhet, rekreation och bildning – där vi möts, gläds och utvecklas som människor." (Vision Eskilstuna 2030)

Målområden

Eskilstuna ligger mitt i en expansiv region. Upplevelsen av stadsrummet blir mer avgörande och vilken typ av stadsliv som erbjuds allt viktigare för att människor ska vilja bosätta sig i, verka i och besöka platsen. En välmående stad är beroende av en välmående landsbygd och vice versa. Det offentliga rummet som arena och mötesplats måste fortsätta utvecklas med hög kvalitet för att bli attraktivt och inspirerande.

Det globala påverkar det lokala. Eskilstuna påverkas av globala trender som värderingsförändring med ökat fokus på jämställdhet och mångfald samt teknikutveckling med ökad digitalisering. Dessa tillsammans med en demografisk utveckling med en ökad andel äldre där många har en önskan om ett aktivt liv samt en förväntan från människor att kunna ta del av och utöva kultur på egna villkor skapar både utmaningar och möjligheter.

I Eskilstuna finns stora utmaningar med skillnader i inkomst och utbildningsnivå mellan olika geografiska delar och bostadsområden. Utbildningsnivå och inkomst är viktiga faktorer för människors hälsa, levnadsvanor, kulturvanor, tillgång till digital teknik och delaktighet i det demokratiska samhället. Föräldrarnas bakgrund och livssituation har betydelse för barn och ungas förutsättningar att tillgodogöra sig skolgången och ha en berikande fritid.

Utifrån detta har fem målområden identifierats. Områden där kulturens potential och värden tillförsäkrar invånarna ett gott liv och är en framgångsfaktor i utvecklingen av ett hållbart och attraktivt samhälle och Eskilstuna som kulturstad.

De fem målområdena är:

- Tillgängligt och på egna villkor
- Infrastruktur som möjliggör
- Livskvalitet hela livet
- Utveckling och lärande
- Attraktiv och inspirerande plats

Målområde:

Tillgängligt och på egna villkor

Människor vill delta och ta del av kultur på sina egna villkor – hur och när de själva vill. För att möjliggöra detta krävs ett brett utbud av kultur, såväl organiserad som icke-organiserad, ideell som kommersiell. Målet är ett mångfaldigt utbud för en mångfald av människor.

En mångfald av röster, berättelser och uttryck skapar identifikation och samhörighet oavsett om det handlar om att utveckla och utöva sina egna skapande förmågor eller om att få vara med i en gemenskap som delar samma upplevelse. Det är viktigt att kultur utformas så att den är tillgänglig för alla, oavsett vem du är.

Alla invånare ska ha likvärdig möjlighet till deltagande i kulturlivet både som publik och som kulturutövare. Det innebär att verksamhet ibland måste göras olika för att det ska bli likvärdigt. Hög kvalitet och konstnärlig förnyelse främjas av att det finns en mångfald av aktörer som verkar inom kulturområdet. Eskilstuna ingår sedan 2010 i finskt förvaltningsområde vilket betyder att den finsktalande minoriteten har särskilda rättigheter för sitt språk och sin kultur.

Lika möjligheter är en nyckelfråga för en rättvis och hållbar stad och landsbygd. För att kunna nyttja sina demokratiska rättigheter och delta i kulturlivet och det offentliga samtalet på lika villkor är det viktigt att alla människor har möjlighet att tillägna sig kunskap, kompetens och bildning. Ett inkluderande kulturliv där invånarna har möjlighet att delta och känna sig delaktiga, såväl i stad som på landsbygd, gynnar en hållbar samhällsutveckling.

Goda möjligheter att genom kollektivtrafik och säkra gång- och cykelvägar ta sig till och från kulturupplevelser bidrar till ökad trygghet och minskad klimatpåverkan. Att lokaler och scener för kultur är tillgängliga för olika grupper oavsett ålder eller eventuell funktionsnedsättning är en grundläggande förutsättning för att uppnå jämställdhet och jämlikhet.

Mål:

- Alla invånare oavsett vilka de är och var i kommunen de bor, har möjlighet att ta del av och utöva kultur på likvärdiga villkor.
- Kultur upplevs och skapas i såväl prioriterade stadsdelar som på landsbygden.
- Kulturlivet är medskapande, inkluderande och tillgängligt.
- Eskilstunas status som finskt förvaltningsområde avspeglas i kulturutbudet.

Målområde:

Infrastruktur som möjliggör

Kulturell infrastruktur pekar på allt det som finns till för att stödja och möjliggöra kulturskapande. Ett sammanhållet system av platser, lokaler, aktörer samt stöd- och samverkansformer möjliggör utövandet och upplevelsen av kultur. Kulturens infrastruktur är både hårda förutsättningar som scener, lokaler och utrustning och mjuka förutsättningar som bemötande, öppenhet, sponsring och bidrag.

Eskilstuna ska vara en aktiv och attraktiv plats där stadens fria kulturliv och professionella kulturskapare ges goda förutsättningar att etablera sig, verka och utvecklas både i tätort och på landsbygd. Det är viktigt att även skapa goda förutsättningar för arrangörer, scener, företag och andra som bidrar till att stärka arbetsmarknaden för professionella kulturskapare och kulturella och kreativa näringar.

Genom att stärka och förbättra kulturskaparnas villkor skapas förutsättningar för konstnärlig frihet och kvalitet. Konstnärlig frihet är en utgångspunkt inom svensk kulturpolitik där det råder samstämmighet kring att konst och kultur ska värderas utifrån konstnärliga kvaliteter och stå fria från politiska beslut om konstnärligt innehåll. Föreningar och kulturutövare ska stöttas utan att verksamheter och innehåll styrs.

Eskilstuna ska växa med ett livskraftigt kulturliv vilket förutsätter att kulturlivets behov och förutsättningar blir en självklar del i olika samhällsbyggnadsprocesser. Kulturlivet spelar en viktig roll inom stadsdelarna och på landsbygden vilket inte minst bibliotek, kulturskola och samlingslokaler är goda exempel på.

För att kulturen ska kunna vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft, bidra till samhällsutvecklingen och invånarnas innovationsförmåga behövs en kontinuerlig förnyelse inom kulturområdet. Det kräver i sin tur att det finns ekonomiska förutsättningar för konstnärlig utveckling. Stödsystemet ska uppmuntra den föreningsorganiserade kulturen, det fria kulturlivet, de professionella kulturskaparna och det fria kulturutövandet på egen hand. För att säkerställa alla invånares rätt att ta del av och delta i ett brett och mångfacetterat kulturliv behövs olika former av subventioner, arrangörsstöd och metoder för förmedling som är anpassade efter respektive konst- och kulturforms förutsättningar.

Kultur skapas även spontant individuellt eller i en grupp utifrån ett gemensamt intresse. Det kan vara olika former av kultur som utförs men utanför kulturinstitutionerna, det fria kulturlivet och de kommersiella aktörerna. Det kan vara teater eller musik men också det mer svårdefinierade, det hybrida eller det nya. Spontankultur är ett kreativt

fundament för en dynamisk och attraktiv plats och bidrar till stadens kulturella livaktighet.

Mål:

- Villkor och kriterier för bidrag och sponsring är tydliga, jämställda och transparenta och nya stöd och samverkansformer utvecklas vid behov.
- Tillgång till ändamålsenliga och tillgängliga platser för kultur finns med i planering och byggnation av nya eller växande stadsdelar och områden.
- Professionella kulturskapare har goda förutsättningar för konstnärligt skapande och produktion av nya verk och det finns bra förutsättningar för kulturella och kreativa näringar samt kulturaktörer att etablera sig och bygga upp sin verksamhet.
- Det finns goda förutsättningar för spontankultur.

Målområde:**Livskvalitet hela livet**

Konst och kultur ger mervärden genom hela livet. Goda möjligheter till ett kulturellt aktivt liv i ett socialt sammanhang ger positiva hälsoeffekter för människor i alla åldrar. Kulturella aktiviteter bidrar till upplevd meningsfullhet och goda sociala relationer, konst och kultur påverkar människors psykiska och fysiska välmående.

Barn har rätt till kultur. Både till sin egen och till den som vuxna skapar och förmedlar. Varje barn har rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Det innebär bland annat att alla barn har rätt att få ta del av kultur i form av till exempel konst, musik, teater, dans, film, spelkultur, litteratur och kulturarv. De har även rätt att själva producera kultur i olika former.

Barnkonventionen säger att barn behöver samhällets stöd och skydd, men också att barn har rätt att ha inflytande både över sitt eget liv och samhället i stort i frågor som berör dem. Konventionen slår fast att varje barn har rätt till en meningsfull fritid som de själva får styra över samt rätt att uttrycka sin åsikt och få den beaktad. Genom att främja erfarenhetsutbyten samt samla och sprida kunskap om metoder och arbetssätt stärks möjligheter till egna initiativ och delaktighet för barn, unga och unga vuxna.

Forskningen belyser sambandet mellan kultur och hälsa. I alla stadier av livet är kultur något som kan berika och ha positiv inverkan på hälsan. Inom området kultur och hälsa finns forskning om de terapeutiska och hälsofrämjande effekterna av kultur inom äldreomsorgen, såsom bild- och konstterapi, musikterapi etcetera. Forskningen visar att kulturella aktiviteter för äldre bland annat kan bidra till två viktiga faktorer: upplevd meningsfullhet och goda sociala relationer samt att de positiva effekterna av

kultur styrs av att den enskilde äldre har medbestämmande i val av kultur och kulturaktiviteter.

Mål:

- Eskilstuna har ett attraktivt kulturutbud och möjliggör för kulturell aktivitet hos alla invånare, i alla åldrar både i stad och på landsbygd.
- Barn och unga har stort inflytande och delaktighet i kulturlivet.
- Äldre har möjlighet att delta och ta del av ett rikt kulturutbud utifrån sina önskemål och behov.

Målområde:**Utveckling och lärande**

Alla ska erbjudas möjlighet att ständigt förnya sina kunskaper och utvecklas genom hela livet.

Barn lär sig på olika sätt och estetiska lärprocesser kan vara en nyckel till lärande. Förskolans och skolans möjligheter till samverkan med kulturverksamheter och att ta del av den pedagogiska verksamhet som utförs inom kulturområdet ger stora möjligheter att skapa mervärde i undervisningen. När kulturarvet och andra kulturella läresurser tillgängliggörs fysiskt såväl som digitalt erbjuds förskolan och skolan nya verktyg att använda i undervisningen, vilket kan bidra till förbättrade skolresultat. Samverkan mellan skola, de kommunala och regionala kulturinstitutionerna och det professionella kulturlivet möjliggör kultur och estetiska lärprocesser i skolundervisningen, inklusive fristående skolor.

Minnesinstitutioner som arkiv, bibliotek och museer har stor betydelse för det fria ordet och det offentliga samtalet. Bibliotek är öppna rum i samhället för lärande och läsfrämjande samt fungerar som mötesplats. Biblioteken i Eskilstuna är en självklar del i arbetet med att främja läsning, bildning och intresset för litteratur. Det är viktigt att alla tidigt får möjlighet att möta språket och litteraturen för att lägga grunden till läslust och goda läsvanor. Att barn och unga får en god relation till den traditionella fysiska boken utgör en viktig kompensatorisk faktor i relation till ett ökat digitalt läsande.

Arkiv och samlingar ska spegla alla invånares historia och samtid. Historien ska lyftas fram för omvärlden och aktivt användas för bildning och livslångt lärande. Eskilstuna stadsmuseum och stadsarkiv, Arkiv Sörmland och hembygdsföreningar besitter en unik kunskapskatt om samhällets utveckling och har en viktig roll som kunskapsförmedlare.

Kulturskolan har en särskild roll i att utveckla barn och ungas kreativitet och skapa en berikande fritid genom kultur. Kulturskolans undervisning är viktig för barnets egen utveckling men även för att väcka ett livslångt

konstnärligt intresse som kan leda till ett professionellt konstnärskap i framtiden.

Eskilstuna har en god grund och stora möjligheter att bygga en kreativ, innovativ och attraktiv identitet med konsten som ledstjärna och som en viktig del av samhällsutvecklingen. Genom kulturskolan och Eskilstuna konstmuseers pedagogiska verksamheter har barn och unga möjlighet att på ett lustfyllt vis prova många olika material och tekniker.

Studieförbunden i Eskilstuna är en viktig del av kulturlivet, både som folkbildare och som arrangörer av olika kulturevenemang. Folkbildningen ger alla invånare möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Forskning visar att det finns en direkt koppling mellan befolkningens kulturella deltagande och landets förmåga till innovation. I universitetsstaden Eskilstuna har kultur ett tydligt samband med kreativitet, bildning, demokrati och ett livslångt lärande. Samverkan med Mälardalens universitet (MDU) är en viktig faktor.

De offentliga medel som idag tillförs kulturen är en välplacerad investering. De resurser som används till konst och kultur är en investering som stärker Eskilstunas utvecklings- och innovationskraft.

Mål:

- Kultur är en självklar och integrerad del i alla skolformer där barn och unga har möjlighet till kulturupplevelser och att utveckla sitt kulturutövande.
- Skolan arbetar med kultur och estetiska arbetssätt inom olika ämnen för att nå läroplanernas mål.
- Kulturupplevelser planeras med barnens och de ungas egna önskemål som utgångspunkt.
- Eskilstunas invånare erbjuds förutsättningar att ta del av digital information och tjänster samt ett digitalt kulturutbud på ett likvärdigt sätt.
- Studieförbunden fungerar som bildningscenter, kulturarenor och demokratiska möjliggörare.
- Det finns utarbetade metoder och strukturer för att tillvarata och implementera ny och relevant forskning för att utveckla verksamheter.
- Det finns goda förutsättningar för att på alla nivåer utvecklas inom sitt kulturutövande.

Målområde:

Attraktiv och inspirerande plats

Eskilstuna ska vara en attraktiv plats att bo, verka, investera i och besöka. Människor flyttar inte längre bara dit jobben finns utan till

platser som upplevs som attraktiva. Ett brett och rikt kulturutbud bidrar till att Eskilstuna upplevs som en attraktiv och inspirerande plats.

Kulturen är en motor för att skapa möten mellan olika invånare vilket överbryggat såväl sociala som ekonomiska avstånd. Kulturell verksamhet lyfter närområden, lockar människor till andra delar av staden, till landsbygden och till prioriterade stadsdelar. En nära regional samverkan är viktig för att Eskilstuna långsiktigt ska vara del i ett attraktivt regionalt sammanhang.

Vår omgivning påverkar vårt sätt att leva och det offentliga rummets gator, parker, vatten, torg och offentliga lokaler ska vara tillgängliga för alla och utformas med inlevelse och omsorg. Spännande miljöer som inspirerar till olika kulturaktiviteter och evenemang erbjuder upplevelser som lockar både boende i Eskilstuna och besökare från andra städer och länder.

I Eskilstuna, som i många andra städer, sker stora strukturella omvandlingar i stadskärnorna. Näthandel och konkurrens från köpcentra gör att den centrala handelns attraktivitet minskar. Butiker i centrum lägger ner eller flyttar till köpcentrum och då blir istället mötesplatser i form av ett rikt och lockande kulturutbud en viktig del av det som drar människor tillbaka till stadskärnorna. Kulturen är viktig för stadens identitet. Det kan handla om att tillvarata det redan byggda, utveckla attraktiva platser med hjälp av konst och arkitektur men även att satsa på evenemang med konst, musik och andra upplevelser. Kultur är en drivkraft för möten och meningsutbyten mellan människor. När professionella kulturskapare och kreativa näringar får möjlighet att etablera sig, verka och utvecklas i city skapas stadskärnor som blir mötesplatser för människor, för aktiviteter, upplevelser, idéer och samtal.

Genom Eskilstunas två konstmuseer, konsten i de offentliga miljöerna, samlingarna och depositionskonsten har Eskilstunas konstmuseer stora möjligheter att på många olika fronter synas och beröra invånare och besökare. Det finns en lång tradition av att arbeta med konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet i Eskilstuna. Den offentliga konsten når många invånare och skapar intressanta miljöer.

I Eskilstuna finns unika kulturarvsmiljöer. För att utforma hållbara och attraktiva livsmiljöer och besöksmål är det centralt att ta tillvara de kulturhistoriska värdena och förena perspektiven på det förflutna, samtiden och framtiden. Det finns en stor potential i att bevara, använda och utveckla kulturmiljöer. Kulturmiljön är inte statisk utan formas kontinuerligt av människors vilja och politiska beslut.

Gestaltad livsmiljö rör både ny och befintlig bebyggelse i städer och på landsbygd. Arkitektur, konst, form och design stärker varandra och

samverkar för att skapa ett hållbart och jämlikt samhälle där alla invånare har möjlighet att påverka den gemensamma miljön.

Ett levande kultur- och nöjesliv som både utmanar och lockar samt ett ökat samspel mellan besöksnäring och kulturella och kreativa näringar bidrar till att öka Eskilstunas och aktörernas attraktions- och konkurrenskraft samt att skapa nya arbetstillfällen. Detta i sin tur skapar förutsättningar för kulturliv, evenemang, besöksnäring och näringsliv att ömsesidigt ta del av och öka den turistekonomiska omsättningen.

Att stärka samverkan med den lokala kulturella och kreativa näringen samt att främja affärsutveckling hos kulturföretagen är viktiga faktorer. Ett tvärsektorielt samarbete inom kommunkoncernen gällande samverkan med kulturnäringen ska främjas. Kommunikation och marknadsföring kring konst- och kulturlivet som visar både små- och storskaliga produktioner, bredd, spets och innovation marknadsför Eskilstunas kulturliv för både invånare och besökare.

Mål:

- Eskilstunas gator, parker, vatten och torg används för kulturella uttryck.
- Ett spännande och mångfacetterat konst- och kulturliv gör Eskilstuna till en attraktiv kulturstad för invånare oavsett var de bor, för studenter och besökare.
- Konst, kultur och kreativa näringar i alla dess former gör våra stadskärnor till levande och dynamiska platser, dygnet runt.
- Kulturhistoriska värden bevaras, används, utvecklas och ses som en tillgång vid utformningen av hållbara och attraktiva livsmiljöer och besöksmål.
- Eskilstuna arbetar aktivt med konstnärlig gestaltning i offentliga rum och livsmiljöer och invånarna upplever och möter konst i sin vardag, såväl i centrum som i alla stadsdelar och på landsbygden.
- Arrangörer har goda förutsättningar att förlägga och genomföra kulturevenemang i Eskilstuna. Kommunens arenor och scener har god service, värdskap och upplevs attraktiva.
- Det finns goda strukturer för att synliggöra kulturaktiviteter. Alla invånare och besökare ska enkelt kunna ta del av och informera sig om Eskilstunas kulturutbud.

Ansvar och uppföljning

Programmet gäller för hela kommunkoncernen. Kultur- och fritidsnämnden har ett stort ansvar för att arbeta med kulturfrågor, men hela kommunkoncernen bidrar till ett starkare kulturliv i Eskilstuna och därmed attraktivare städer och landsbygd. Nämnder och bolag ska arbeta utifrån programmets inriktning och målområden med utgångspunkt i den egna verksamhetens ansvar och uppdrag.

Förvaltningar och bolag kopplar konkreta aktiviteter till programmets målområden och mål. Förvaltningars och bolags aktiviteter blir viktiga parametrar för att följa realiseringen av programmet och rapporteras i samband med bokslut.

Kultur- och fritidsnämnden har uppföljningsansvar av programmet i sin helhet och rapporterar till kommunstyrelsen.

Gällande lagstiftning eller annan rättslig reglering

Bibliotekslagen säger att det i kommuner ska finnas folkbibliotek som är tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Bibliotek ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Diskrimineringslagen har som ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

FN:s konvention om barnets rättigheter innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Konventionen benämns i dagligt tal ofta barnkonventionen.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har som syfte är att stärka skyddet av de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.

Kulturmiljölagen anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för viktiga delar av kulturarvet. Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk beskriver vilka rättigheter som minoriteterna har i hela landet och inom de speciella förvaltningsområden som finns för finska, meänkieli och samiska. Samtliga kommuner är skyldiga att informera minoriteterna om deras rättigheter samt att skydda minoriteternas språk och kultur. särskilt viktigt är barns och ungas rätt att få utveckla sitt språk och sin kultur.

Museilagen reglerar offentligstyrda museer. I den fastställs att museerna skall bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.

UNESCO:s konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar, mångfaldskonventionen. Yttrandefrihet och kulturell mångfald stärker mänskliga rättigheter och kulturens roll i förhållande till andra intressen som exempelvis internationella handelsintressen.

Förhållande till redan fattade politiska beslut

Arkitektur Eskilstuna – ett program för stärkt arkitektur och stadsbyggnad (SBN/2019:320) ska stödja genomförandet av kommunens uppsatta mål för ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet genom kvalitativ arkitektur och stadsbyggnad.

Biblioteksplan för Eskilstuna kommun 2022–2026 (KFN/2021:95) är en plan för visioner, mål och inriktning för biblioteksverksamheten i kommunen.

Kulturmiljöprogram (SBN/2021:179) visar exempel på ett urval av Eskilstunas särskilt värdefulla kulturmiljöer. Här beskrivs varför olika platser ser ut som de gör, vad som är typiskt i Eskilstuna och varför det är värdefullt att bevara.

Nationella kulturpolitiska mål beslutades av riksdagen 2009 och är styrande för den statliga kulturpolitiken och vägledande för kommuner och regioner. Målen säger att staten ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor, främja kvalitet och konstnärlig förnyelse, främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas, främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan samt särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Plan för jämställdhet (KSKF/2017:658) styr hur kommunen ska arbeta för att främja jämställdhet under perioden 2018–2024.

Plan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2022–2025 (KSKF/2020:280) fastslår att en grundläggande förutsättning för att uppnå jämställdhet och jämlikhet i Eskilstuna kommun är att öka tillgängligheten för olika grupper av flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

Policy för Eskilstuna kommunkoncerns stöd till föreningslivet

(KSKF/2021:326) fastslår att det samlade stödet ska främja jämställdhet, integration, folkhälsa, delaktighet och stödja en hållbar utveckling. Resurserna ska fördelas likvärdigt, oavsett kön. Stödet ska ge alla möjlighet att ta del av fritidsutbudet och kulturlivet i Eskilstuna. Verksamheter som får föreningsstöd ska främja jämställdhet och mångfald samt motverka alkohol, droger, dopning, trakasserier och våld.

Policy för offentlig konst (KSKF/2022:16) säger att konsten ska ingå som en naturlig del av den bild Eskilstuna förmedlar lokalt, regionalt, nationellt

och internationellt. Konstnärliga gestaltningar i det offentliga rummet bidrar till Eskilstunas identitet och attraktionskraft.

Riktlinjer för Eskilstuna kommunkoncerns stöd till föreningslivet

(KSKF/2021:327) uttrycker att det stöd som föreningslivet får från kommunkoncernen är ett erkännande av deras samhällsnytta. Det samlade stödet ska främja jämställdhet, integration, folkhälsa, delaktighet och stödja en hållbar utveckling. Resurserna ska fördelas likvärdigt mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Riktlinjer för Eskilstuna kommuns stöd till studieförbunden

(KSKF/2021:330) uttrycker att verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin samt gör det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen stöds. Vidare att stödja verksamhet som utjämnar utbildningsklyftor och höjer bildnings- och utbildningsnivån i samhället samt breddar intresset för och ökar delaktigheten i kulturlivet.

Riktlinjer för offentlig konst (KSKF/2022:17) säger att ett förvaltningsöverskridande och transparent samarbete krävs för att säkerställa att arbetet med offentlig konst implementeras i utformningen av Eskilstunas gemensamma miljöer. Konst ska finnas med som punkt i checklista för utredningsbehov och förstudiefas i projekt som rör mark-, exploaterings- och investeringsprojekt.

Vision Eskilstuna 2030 (KSKF/2017:544) där målbilderna en hållbar livsstil, ett gott liv och ett aktivt och modigt näringsliv beskrivs. I målbilden ett gott liv beskrivs bland annat hur ett starkt föreningsliv samt nöjen och evenemang berikar Eskilstunaborna och lockar nationella och internationella besökare. Utvecklingsarbete inom kultur är fundamentalt för kommunens förflyttning mot målbilderna för Eskilstuna år 2030.

Översiktsplan för Eskilstuna kommun (KSKF/2019:166) har en central roll i kommunens arbete med att formulera strategier för en långsiktigt hållbar utveckling när framtidens Eskilstuna med städer och landsbygd ska byggas. Att skapa förutsättningar för invånarna att både ta del av och själva skapa kultur är framgångsfaktorer för en hållbar utveckling.

§ 55 Kulturpolitiskt program (KFN/2022:35)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förslag på Kulturpolitiskt program och översänder till kommunstyrelsen.

Förslag till kommunfullmäktige

Kulturpolitiskt program antas.

Deltar inte i beslutet

Simon Olsson (SD) meddelar att han ej deltar i beslutet.

Tomas Bergh (V) meddelar att han ej deltar i beslutet till följd av att ärendet inte återremitteras.

Reservation

Tomas Bergh (V) reserverar sig muntligt emot beslutet till följd av att ärendet avgörs idag.

Ärendebeskrivning

2016 beslutades att anta *Eskilstuna växer tillsammans! – Kulturpolitisk plan för Eskilstuna kommunkoncern 2016–2021* (KFN/2016:125). Planen har nu reviderats till ett kulturpolitiskt program som omfattar samtliga nämnder och bolag. Nämnder och bolag har olika ansvarsområden, men också ett gemensamt ansvar och uppdrag att utveckla Eskilstuna i enlighet med kommunens gemensamma långsiktiga vision för Eskilstuna 2030. I detta tvärsektoriella arbete utgör kulturen en central del. Kommunens uppgift är att stödja och möjliggöra utövandet och upplevelsen av kulturell och konstnärlig verksamhet, att göra kulturupplevelser tillgängliga i hela Eskilstuna för så många som möjligt samt att säkerställa att den offentligt finansierade kulturverksamheten håller hög kvalitet.

Ett program ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder, utan ska kompletteras med mer konkreta planer inom respektive programområde. Program är långsiktiga och ej tidsbegränsade, av den anledningen innehåller dokumentet breda målformuleringar som ska agera vägvisande.

Den 10 februari 2022 beslutades att förslag till Kulturpolitiskt program skulle gå på remiss under en period av tre månader, med sista svarsdag satt till 9 maj 2022. Programmet publicerades även på <http://eskilstuna.se/programforkulturochidrott> med möjlighet att lämna synpunkter.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Remissyttranden har inkommit från arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasienämnden, kommunstyrelsen, miljö- och räddningstjänstnämnden, servicenämnden, socialnämnden, Torshälla stads nämnd stadsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, överförmyndarnämnden, allmänhet, Destination Eskilstuna AB, Eskilstuna Kommunföretag AB, föreningar, förvaltningsinternt, hembygdsföreningar, kommunala pensionärsrådet samt kommunal rådet för funktionsrättsfrågor.

Programmet har under remissperioden efter inbjudan presenterats på enheters APT, kommunala pensionärsrådet samt kommunala rådet för funktionsrättsfrågor.

Inkomna synpunkter har sammanställts och förslag på beslut om revideringar utifrån dessa har gjorts av arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner och chefer från kultur- och fritidsförvaltningen och kommunledningskontoret. Arbetsgruppens föreslagna revideringar presenterades för styrgruppen som fattat beslut om de av arbetsgruppen föreslagna ändringarna.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Syftet med Kulturpolitiskt program är att alla eskilstunabor ska ha möjlighet att ta del av och delta i kultur. Programmet har främst koppling till det strategiska målet ”Attraktiv stad och landsbygd” men bidrar även till övriga strategiska mål.

Kulturpolitiskt program har ett barnrättsperspektiv och bidrar till att all offentligt finansierad kulturverksamhet bidrar till att uppfylla målen i FN:s konvention om barns rättigheter.

Yrkanden

Muhammed Tahsin (M), Magnus Hansson (S) samt Leena Kumpula (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Tomas Bergh (V) yrkar på att ärendet ska återremitteras och utredas ytterligare. Om ärendet inte återremitteras väljer Tomas Bergh (V) att inte delta i det avgörande beslutet.

Muhammed Tahsin (M) yrkar på att ärendet ska avgöras idag.

Propositionsordning

Ordförande finner att det finns följande förslag till beslut:

- Tomas Berghs (V) yrkande om återremiss.
- Muhammed Tahsins (M) yrkande om att ärendet ska avgöras idag
- Muhammed Tahsin (M) med fleras förslag om att bifalla förvaltningens förslag.

Ordföranden föreslår en propositionsordning som innebär att kultur- och fritidsnämnden först får ta ställning till om ärendet ska återremitteras eller avgöras

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

idag. Om kultur- och fritidsnämnden beslutar att avgöra ärendet idag, finns enbart ett förslag om att bifalla förvaltningens förslag. Kultur- och fritidsnämnden godkänner propositionsordningen.

Ordföranden ställer proposition på förslagen och finner inledningsvis att kultur- och fritidsnämnden beslutar att ärendet ska avgöras idag. Därefter finner ordföranden att kultur- och fritidsnämnden beslutar i enlighet med Muhammed Tahsin (M) med fleras yrkande om att bifalla förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Beslutsbilagor:

Tjänsteskrivelse - Kulturpolitiskt program, KFN/2022:35/776

Kulturpolitiskt program - reviderad utifrån remissyttranden, KFN/2022:35/790

Sammanställda remissyttranden, KFN/2022:35/777

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

(Handlingsnummer 2022: 555-556)

Arbetsmarknad – och vuxenutbildningsnämnden har ingen verksamhet som omfattas direkt av den kulturpolitiska planen. För de målgrupper som finns inom arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområden är det dock viktigt att kulturen finns tillgänglig för alla oavsett bakgrund och ekonomiska förutsättningar. Nämnden ser därför mycket positivt på de framlagda riktlinjerna som syftar till att skapa ett kulturliv som bidrar till ett långsiktigt hållbart samhälle med goda jämlika levnadsvillkor. Det är även mycket positivt att programmets ansats är att bidra till att Eskilstuna ska vara en attraktiv plats att bo, verka, investera i och besöka.

Allmänhet

(Handlingsnummer 2022:371)

Hej.

Jag har tagit del av Remissversion - Kulturpolitiskt program och jag förstår inte ett dugg. Ni bör förenkla det hela.

Destination Eskilstuna AB

(Handlingsnummer 2022:773)

Destination Eskilstuna är i stora delar positiva till förslaget till ”Kulturpolitiskt program för Eskilstuna” och har följande förslag till ändringar/tillägg.

Sid 5

- Arrangörer har goda förutsättningar att förlägga kulturevenemang i Eskilstuna. Tillägg: Stadens arenor har god service, värdskap och upplevs attraktiva
- Det finns goda strukturer för att synliggöra kulturaktiviteter av vikt och allmänintresse. Tillägg: Alla invånare och besökare ska enkelt kunna ta del av och informera sig om Eskilstunas kulturutbud.

Sid 15

- Ett levande kultur- och nöjesliv som både utmanar och lockar samt ett ökat samspel mellan besöksnäring och kulturella och kreativa näringar (KKN) bidrar till att öka Eskilstunas och aktörernas attraktions- och konkurrenskraft. Detta i sin tur skapar förutsättningar för kulturlivet, evenemang, turistindustrin och näringslivet att ömsesidigt ta del av och driva besöksekonomin. Kommunikation och marknadsföring kring konst- och kulturlivet som visar både små- och storskaliga produktioner, bredd, spets och innovation marknadsför Eskilstunas kulturliv för både invånare och besökare. Förslag: Ändra ”turistindustrin” till ”besöksnäring”. Ändra ”driva besöksekonomin” till ”öka den turistekonomiska omsättningen”

Sid 15 Tillägg Mål

- Eskilstuna aktivt arbetar med konstnärlig gestaltning i stadens offentliga rum och livsmiljöer
- Digitalisera Eskilstunas kulturarv för att både bevara och tillgängliggöra det för fler
- Stärka samverkan med den lokala kulturella och kreativa näringen samt främja ökad självfinansieringsgrad och entreprenöriell utveckling hos kulturföretagen.
- Främja en tvärssektoriell samverkan inom Eskilstuna kommun och bolagen gällande samverkan med kulturnäringen

ESKILSTUNA KOMMUNFÖRETAG AB

(Handlingsnummer 2022:708)

Eskilstuna Kommunföretag är positiva till förslaget till "Kulturpolitiskt program för Eskilstuna" och har inte invändningar till förslaget. Styrelsen instämmer även till de medskick som Destination Eskilstuna AB har gjort i sitt remissvar.

Eskilstuna konstrum

(Handlingsnummer 2022:714, 715)

Förord

Kulturens demokratiska grund

Inte *kommatecken* följt av *och*, (ta bort *kommatecken*)
väcka debatt, och utmana våra föreställningar

Kulturens kraft i samhällsbygget sidan 2

Kommunens ansvar/medverkan svagt framskrivet

Programmet i korthet

Infrastruktur som möjliggör

- goda förutsättningar för konstnärligt skapandet

Utveckling och lärande

Barn och ungas har goda

Kulturarvet är angeläget för fler. Olika perspektiv, berättelser, tidsepoker, minoritetsgrupper och andra samhällsgrupper synliggörs i kulturarvet.

Begreppet *Kulturarv* är problematiskt. Vems kulturarv? Angeläget för vilka fler? Begreppet passar bättre under rubriken Attraktiv och inspirerande plats

Målområden

samhällstrender som en åldrande befolkning

En åldrande befolkning är knappast en trend, snarare en tendens eller en samhällsutveckling

God tillgång till ändamålsenliga lokaler för kultur i Eskilstuna kommun finns med i planeringen av nya eller växande stadsdelar och områden

Här kan det stå något om strukturomvandling av stadskärnan, industrilokaler och affärslokaler som får nya funktioner, alltså att lokalfrågan berör planering också av andra ytor än nya och växande stadsdelar och områden.

Attraktiv och inspirerande plats

Klippt o klistrat: Det finns en stor potential i att bättre bevara, använda och utveckla kulturmiljöer. Kulturmiljön är inte statisk utan formas kontinuerligt av människors vilja och politiska beslut.

Man skulle kunna knyta kulturmiljöer till konstnärligt och kreativt skapande – erbjuda lokaler i kulturmiljö till konstnärer och andra kulturarbetare.

Klippt o klistrat: Spännande miljöer som inspirerar till olika kulturaktiviteter och evenemang erbjuder upplevelser som lockar både boende i Eskilstuna och besökare från andra städer och länder.

Man skulle kunna utveckla en årlig eller biennial kulturhändelse i stil med Nattljus, kanske med inspiration från Open Art i Örebro. Detta kräver en skarpare formulering av mål.

I det kulturpolitiska programmet skulle man kunna skriva på vilket sätt målen kan uppnås, exempelvis mot bakgrund av Styrsystemet i Kommunkoncernen.

Styrsystemet i Eskilstuna Kommunkoncern

Vår röda tråd i såväl planering, genomförande, uppföljning och analys går: Från visionen till

- 4-åriga strategiska mål och 4-åriga processmål, som visar vad som ska uppnås under mandatperioden;
- nämndernas och bolagsstyrelsernas årliga åtaganden som tillsammans med enheternas lokala åtaganden och aktiviteter visar vad som ska uppnås under året;
- medarbetaröverenskommelser som tydliggör medarbetarens bidrag till enhetens resultat.

Förskolenämnden

(Handlingsnummer 2022:601-602)

Förskolenämnden ser positivt på att ett kulturpolitiskt program tagits fram. Det är även bra att man valt att övergå från det förra styrdokumentets plannivå till en mer övergripande programnivå där riktning pekas ut, vilket ger varje verksamhet större handlingsutrymme att själv identifiera lämpliga åtaganden och åtgärder för att uppfylla programmets mål.

Det är positivt att programmet lyfter samverkan inom kommunkoncernen och med civilsamhället i frågan om tillgänglighet för alla och delaktighet för barn och unga. Det är också positivt att programmet lyfter att utbudet ska vara tillgängligt för alla oavsett funktionsförmåga.

Målsättningarna kring delaktighet är viktiga. Nämnden anser dock att programmet uttryckligen kan ta tydligare avstamp i de sju lagstadgade diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller -uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder – för ökad tillgänglighet ur en bredd perspektiv.

Förskolenämnden ser att digitaliseringen med fördel kan göra kulturlivet mer tillgängligt för alla och att digital transformation kan minska klyftor i samhället. Förskolans möjligheter till samverkan med kulturverksamheter, att ta del av den pedagogiska verksamhet som utförs inom kulturområdet, ger stora möjligheter till att skapa mervärde i undervisningen. När kulturarvet och andra kulturella läroresurser tillgängliggörs fysiskt såväl som digitalt erbjuds förskolan nya verktyg att använda i undervisningen, vilket kan bidra till måluppfyllelse enligt dess uppdrag.

Biblioteksverksamheten nämns i korthet i programmet, men borde beretts större utrymme.

Biblioteksplanen bör nämnas som ett dokument som programmet står i relation till.

Läsaansatsens arbete för att stimulera barns läsning, samt utdelning av böcker är positivt. Att barn tidigt får en god relation till den traditionella fysiska boken utgör en viktig kompensatorisk funktion i relation till ett ökat digitalt läsande.

Nämnden vill även lyfta att kulturverksamhet har en viktig koppling till hälsa, som nämnt i programmet. Att barnen får fler möjligheter att utveckla kulturella uttryck kan vara gynnsamt för såväl den fysiska som den psykiska hälsan.

Gillberga-Lista hembygdsförening

(Handlingsnummer 2022:712)

Sid 2 Förord: Kulturen -----ett hållbart samhälle.

Stryk stycket, känns onödigt.

Sid 7 Stryk i sista stycket:

----Tillförsäkrar Eskilstunas invånare ett gott liv-----

Sid 13 Fjärdestycket:

Eskilstunas historia---besitter en unik ----

Ändras med tillägg till

Eskilstuna stadsmuseum, stadsarkiv, Arkiv Sörmland och hembygdsföreningarna.

(Arkiv Sörmland med Eskilstunas industrihistoria, gårdar mm.

Hembygdsföreningarna med museum och arkiv ute på föreningarna.)

I hela materialet bör uttryck som:

- oavsett vilka de är
- oavsett vem du är eller var du bor Utgå!

Vi förutsätter och ser det som självklart att alla behandlas likvärdigt!

Grundskolenämnden

(Handlingsnummer 2022:603-604)

Grundskolenämnden ser positivt på att ett kulturpolitiskt program tagits fram. Det är även bra att man valt att övergå från det förra styrdokumentets plannivå till en mer övergripande programnivå där riktning pekas ut, vilket ger varje verksamhet större handlingsutrymme att själv identifiera lämpliga åtaganden och åtgärder för att uppfylla programmets mål.

Det är positivt att programmet lyfter samverkan inom kommunkoncernen och med civilsamhället i frågan om tillgänglighet för alla och delaktighet för barn och unga. Det är också positivt att programmet lyfter att utbudet ska vara tillgängligt för alla oavsett funktionsförmåga.

Målsättningarna kring delaktighet är viktiga. Nämnden anser dock att programmet uttryckligen kan ta tydligare avstamp i de sju lagstadgade diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller -uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder – för ökad tillgänglighet ur en bredd perspektiv.

Grundskolenämnden ser att digitaliseringen med fördel kan göra kulturlivet mer tillgängligt för alla och att digital transformation kan minska klyftor i samhället. Skolans samverkan med kulturverksamheter, att ta del av den pedagogiska verksamhet som utförs inom kulturområdet, ger stora möjligheter till att skapa mervärde i undervisningen och bör fortsätta och utvecklas. När kulturarvet och andra kulturella läresurser tillgängliggörs fysiskt såväl som digitalt erbjuds lärare nya verktyg att använda i undervisningen, vilket kan bidra till måluppfyllelse enligt skolans uppdrag.

Biblioteksverksamheten nämns i korthet i programmet, men borde beretts större utrymme.

Biblioteksplanen bör nämnas som ett dokument som programmet står i relation till.

Läsaansatsens arbete för att stimulera barns läsning, samt utdelning av böcker är positivt och kan utgöra ett bra komplement till skolans undervisning. Att barn får en god relation till den traditionella fysiska boken utgör en viktig kompensatorisk funktion i relation till ett ökat digitalt läsande.

Nämnden vill även lyfta att kulturverksamhet har en viktig koppling till hälsa, som nämnt i programmet. Att barn och unga får fler möjligheter att utveckla kulturella uttryck kan vara gynnsamt för såväl den fysiska som den psykiska hälsan.

Gymnasienämnden

(Handlingsnummer 2022:594-595)

Gymnasienämnden ser positivt på att ett kulturpolitiskt program tagits fram. Det är även bra att man valt att övergå från det förra styrdokumentets plannivå till en mer övergripande programnivå där riktning pekas ut, vilket ger varje verksamhet större handlingsutrymme att själv identifiera lämpliga åtaganden och åtgärder för att uppfylla programmets mål.

Det är positivt att programmet lyfter samverkan inom kommunkoncernen och med civilsamhället i frågan om tillgänglighet för alla och delaktighet för barn och unga. Det är också positivt att programmet lyfter att utbudet ska vara tillgängligt för alla oavsett funktionsförmåga. Målsättningarna kring delaktighet är viktiga. Nämnden anser dock att programmet uttryckligen kan ta tydligare avstamp i de sju lagstadgade diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller -uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder – för ökad tillgänglighet ur en bredd perspektiv.

Gymnasienämnden ser att digitaliseringen med fördel kan göra kulturlivet mer tillgängligt för alla och att digital transformation kan minska klyftor i samhället. Gymnasieskolans samverkan med kulturverksamheter, att ta del av den pedagogiska verksamhet som utförs inom kulturområdet, ger stora möjligheter till att skapa mervärde i undervisningen och bör fortsätta och utvecklas. När kulturarvet och andra kulturella läresurser tillgängliggörs fysiskt såväl som digitalt erbjuds lärare nya verktyg att använda i undervisningen, vilket kan bidra till måluppfyllelse enligt skolans uppdrag.

Biblioteksverksamheten nämns i korthet i programmet, men borde beretts större utrymme. Biblioteksplanen bör nämnas som ett dokument som programmet står i relation till.

Nämnden vill även lyfta att kulturverksamhet har en viktig koppling till hälsa, som nämnt i programmet. Att ungdomar får fler möjligheter att utveckla kulturella uttryck kan vara gynnsamt för såväl den fysiska som den psykiska hälsan.

Nämnden ser positivt på att ett mål i programmet är att strukturer skapar bra förutsättningar för kulturella och kreativa näringar samt för kulturaktörer att etablera sig och bygga upp sin verksamhet. Ett rikt kulturliv och förekomsten av framgångsrika kulturella och kreativa näringar kan skapa förutsättningar för fler elever som läser estetiskt program eller annan kreativ inriktning att komma i arbete inom kultursektorn i framtiden.

Kommunstyrelsen

(Handlingsnummer 2022:559)

Kommunledningskontoret ställer sig generellt positiva till programmets utformning men önskar skicka med några synpunkter i det fortsatta arbetet.

Benämningen av styrande dokument bör vara enhetlig inom Eskilstuna kommunkoncern. I enlighet med nuvarande regelverk föreslås därför att detta program benämns: Program för kulturpolitik i Eskilstuna.

Kommunledningskontoret skulle önska att kopplingen till Eskilstuna kommuns vision blir tydligare och att skrivningen i visionen: *"Det är ingen tillfällighet att vi trivs i Eskilstuna och har kul tillsammans. Vår idrotts- och kulturstad har ett starkt föreningsliv samt nöjen och evenemang som berikar oss. Eskilstunabor och lockar besökare nationellt och internationellt. I våra sammanflätade, trivsamma, trygga stadsdelar och samhällen skapar vi tillsammans upplevelser för alla sinnen – från myllrande gatuliv till platser för lekfullhet, rekreation och bildning – där vi möts, gläds och utvecklas som människor."* är en övergripande målsättning som programmet siktar emot.

I programmet föreslås fem målområden:

- Tillgängligt och på egna villkor
- Infrastruktur som möjliggör
- Livskvalitet hela livet
- Utveckling och lärande
- Attraktiv och inspirerande plats

Kommunledningskontoret är positiva till dessa men önskar att målen som kopplas till dessa områden ses över och formuleras på ett sätt som underlättar styrning, ger vägledning för genomförandet och är möjliga att utvärdera och följa upp.

Målformuleringar behöver vara bekönade enligt politiskt beslut i Eskilstuna. Skriv därför: alla kvinnor, män, flickor och pojkar oavsett vilka de är, där det är lämpligt.

Det finns ett avsnitt i programmet som benämns: *Programmet vilar på*. Detta avsnitt bör tas bort och texten flyttas in under rubriken *Förhållande till redan fattade beslut*. Den sistnämnda rubriken är en standardrubrik i denna typ av dokument och att samla texten under denna rubrik bidrar till enhetlighet och igenkännande.

Kulturen har en väldigt viktig roll i arbetet med sociala förutsättningar för trygghet och tillit. Komplettera därför avsnittet *Kulturens kraft i samhällsbygget* med en text såsom ”Kultur skapar möten och överbryggar avstånd mellan olika grupper av flickor och pojkar, kvinnor och män”.

Under avsnittet *Attraktiv och inspirerande plats* önskas förtydliganden som handlar om stadsdelar och relationen med andra stadsdelar. Tre saker behöver säkerställas där kulturen har en viktig roll:

1. Det ska finnas verksamhet som lyfter närområdet för dess invånare
2. Det ska finnas verksamhet som lockar människor till andra delar av staden
3. Det ska finnas verksamhet som lockar invånare till prioriterade stadsdelar

Kulturen har en kompensatorisk roll genom förmågan att ta människor till nya/andra platser vilket skapar möten mellan människor. Kulturen är en motor för att skapa möten mellan olika invånare vilket överbryggar såväl sociala som ekonomiska avstånd. Det är därför viktigt att visa på kulturen som en viktig delmängd för att bryta segregation.

Kommunledningskontoret önskar vidare att kulturens roll för och kopplingen till jobbskapande blir tydligare i programmet. Exempelvis att kulturevenemang är positivt för besöksnäringen och skapar lokala jobb men även att besökare och utövare konsumerar lokalt vilket ger positiva effekter även för andra delar av det lokala näringslivet.

Kopplat till målområdet en *Attraktiv och inspirerande plats* vore det önskvärt med en skrivning kring kulturanläggningar som räcker till, både för det befintliga lokala kulturutövandet men även för att kunna arrangera nationella/internationella evenemang. Under samma målområde önskar kommunledningskontoret även att hållbarhetsaspekten lyfts fram genom att peka på vikten av att kulturevenemangen ska vara hållbara ur ett miljömässigt, socialt och samhällsekonomiskt perspektiv.

Lägg till Plan för jämställdhet KSKF/2017:658 under rubriken *Förhållande till redan fattade beslut*.

Kommunala pensionärsrådet

(Handlingsnummer 2022:724)

Äldreperspektivet saknas i vissa målområden, behöver förtydligas.
Vikten av tillgänglighet behöver tydliggöras. Exempelvis är det svårt att köpa biljetter till evenemang om man inte har möjlighet att göra det digitalt. Även bussåkning med biljettköp kan vara krångligt utan smart mobil eller betalkort eller swish. Tillgänglighet kan också vara bänkar i parker.

Det är absolut viktigt med fokus på barn och unga men alla grupper behöver inkluderas.

Viktigt att stötta och samverka med civilsamhället.

Utöver ovanstående vill vi säga att dokumenten är riktigt bra. Tydliga. Vi är över lag mycket nöjda.

Viktigt med uppföljning, att förvaltningarna tar fram aktiviteter för att nå målen och arbetar aktivt med dem.

Kommunala rådet för funktionsrättsfrågor

(Handlingsnummer 2022:721)

Oro för att HUR tappas bort när man byter från plan till program

Plan för tillgänglighet (och policy för jämlik hälsa) FNs Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

RFF vill vara med så tidigt som möjligt i processen

Är viktiga verksamheter tillfrågade tex särskolan?

Funktionsrättsperspektivet bör förtydligas

Målområde: Tillgängligt och på egna villkor

OBS ! Digitala lösningar kan vara både hinder och möjligheter. Viktigt med många olika former av utbud.

Är viktiga verksamheter tillfrågade tex särskolan?

Målområde: Infrastruktur som möjliggör

Punkt två; lägg till tillgängliga lokaler

Punkt fyra; samt personer med funktionsnedsättning

Målområde: Livskvalitet hela livet

Ev tillägg oavsett vilka de är.

Punkt två lägg till personer med funktionsnedsättning

Målområde: Utveckling och lärande

Sista punkten lägg till personer med funktionsnedsättning

Målområde: Attraktiv och inspirerande plats

Punkt ett lägg tillavsett vilka de är

Kunskapsturism Kafjärden

(Handlingsnummer 2022:717)

Rubriken bör vara "Kulturpolitiskt program för Eskilstuna kommun", inte bara Eskilstuna.

Kommer inte heta Eskilstuna

Föreningen tycker att målen är bra och att vi redan försöker att leva upp till dessa. Men det behövs en fortsättning på dokumentet som kan ge svar på frågan, hur? I styrdokumentet

Målområde: Tillgängligt och på egna villkor

På sid 4 står "Kulturlivet kännetecknas av hög konstnärlig kvalitet..... Vem eller vilka avgör den konstnärliga kvaliteten? Kommer tas bort

Målområde: Infrastruktur som möjliggör

På samma sida står även ordet "spontankultur". Vad innebär det? Finns definierat

Målområde: Utveckling och lärande

På sidan 5 mål nr 2 som handlar om barn och unga ska ha goda möjligheter till bl a kulturupplevelser. Bra mål men för oss som verkar utan för Eskilstuna är det oerhört svårt att få skolor att erbjuda kulturupplevelser då det är förenligt med kostnader, så hur gör vi? Är ett hur för skola och kultur att leva upp till

Målområde: Attraktiv och inspirerande plats

Mål två handlar enbart om innerstaden, glöm inte bort landsbygden! Står inte att det enbart handlar om innerstaden, men omformulera för mer inkluderande? Lagt till Kommunens.....

Målområde: Tillgängligt och på egna villkor, sid 9

Mål 3, digitala lösningar för att ta del av kulturlivet kräver att alla har tillgång till ett fungerande bredband, vilket inte är fallet i Eskilstuna kommun.

Målområde: Utveckling och lärande, sid 13

I stycket 4 står ”flickor och pojkar, kvinnor och män”. Med hänvisning till den diskussion som pågår kring könsneutrala skrivningar bör texten ändras till ”människor från olika miljöer...” Eskilstuna kommuns beslutade sätt att skriva, inget vi kan påverka

Bra mål men det måste även följas upp hur vi alla kan leva upp och genomför dem.

Miljö- och räddningstjänstnämnden

(Handlingsnummer 2022:686-687)

har inga synpunkter på förslaget till kulturpolitiskt program.

REKARNEKRETSEN

(Handlingsnummer 2022:711)

Yttrande och synpunkter från nedanstående hembygdsföreningar

Barva: Att kulturens betydelse är värdefull vet vi redan genom den verksamhet vi bedriver.

Husby-Rekarne: Många av remissens målbeskrivningar tycks redan uppfylla genom hembygdsföreningarnas verksamhet. Att utveckla verksamheten och vara en förening i tiden är ständigt aktuellt. Att kommunen på ett tidigt planeringsstadium, till exempel avseende nybyggnation/nyetablering, vore det värdefullt att bli kontaktad för dialog.

Hällbybrunn: Många fina ord men inget konkret. Målen bör vara mätbara för att kunna vara till hjälp i arbetet. Mycket resonerande, konstaterande men ingen prioritering

Gillberga-Lista: Enligt bifogad bilaga

Näshulta: Varje hembygdsförenings verksamhet är en del av det som kommunen vill att vi ska bedriva. Som målsättningarna beskrivs kan man undra om kommunens olika avdelningar drar åt samma håll vad gäller utvecklingen. Slutsats: Om varje förening fortsätter med det man gör och hittar på nya aktiviteter kommer det att kallas kulturell utveckling i kommunerna.

Föreningen Kunskapsturism Kafjärden: Yttrande inskickat direkt till kommunen

Torshälla: Yttrande inskickat direkt till kommunen

Öja- Västermo: Under rubriken ”attraktiv och inspirerande plats.” Kommunens egna kulturhistoriska miljöer bevaras och utvecklas. Det ska ske genom att stödja ideella organisationer som bedriver verksamhet för att gestalta hur livet såg ut ”förr i tiden.” Exempelvis Sörmlandsgården på Djurgården och Bergströmska gården i Torshälla

Servicenämnden

(Handlingsnummer 2022:586-587)

Servicenämnden ställer sig bakom aktuellt förslag och lämnar inga synpunkter.

Socialnämnden

(Handlingsnummer 2022:621-622)

Socialnämnden ställer sig positiva till förslaget på nytt Kulturpolitiskt program och anser att syftet är tydligt och inkluderande. Kulturens bidrag till folkhälsan är viktig att ha med sig och målen i programmet är tydligt formulerade. Socialnämnden ser dock ett behov av att konkretisera målen till gemensamma aktiviteter som ska utföras antingen i en handlingsplan eller, med fördel, som åtaganden i kommande årsplaner.

Stadsbyggnadsnämnden

(Handlingsnummer 2022:681)

Stadsbyggnadsförvaltning/nämnd ser att framtaget program med de tre bärande principerna och målområden som viktiga för kommunens utveckling, Eskilstuna och Torshälla stad såväl som landsbygd med sina noder och serviceorter.

Kulturen är en viktig beståndsdel som bidrar till samhällets och individens utveckling. Kultur i dess definition kopplar till arkitektur, natur- och kulturmiljöer som viktiga tillgångar för vår växande kommun. Människors ska ges möjlighet att kunna påverka och delta i forandet vilket är viktigt för demokratin. *Kulturens kraft är att utmana och utveckla våra föreställningar och tankemönster lyfts i en av principerna tillsammans med upplevelser som påverkar och berör. Även när kulturen utmanar, provocerar och kritiserar måste dess frihet alltid försvaras.* Gestaltad livsmiljö **fokuserar på hur arkitektur, form och design på olika sätt formar samhället och invånarens vardag och hur de kan bidra till att lösa samhällets utmaningar.** Med perspektivet gestaltad livsmiljö följer en helhetssyn på forandet av livsmiljön där arkitektur, form och design ses som ett sammanhållet område. Gestaltad livsmiljö kan med fördel lyftas in i programmet i högre grad. Att arbeta med arkitektur är att planera och forma vårt samhälle. Arkitektur berör alla varje dag och bidrar direkt till hur vi mår och trivs samt hur människor och samhälle fungerar. När miljöer planeras, byggs och förvaltas möts många olika aktörer. Skapandet av arkitekturen är därmed en samlande kraft för initiativ, utveckling, innovation och nytänkande som bidrar till att förena och kraftsamla. För att lyckas krävs det att vi alla hjälps åt: politiker och företagare, kommunkoncernens olika delar, byggherrar och invånare. Det offentliga ska gå före och uppmuntra alla andra att följa efter. Arkitekturen är globalt sett en av de största attraktionerna i många städer. Konst och arkitektur skapar möjlighet till fler arbetstillfällen och bidrar till befolkningstillväxt.

En långsiktigt hållbar samhällsstruktur med ett rikt kulturliv, föreningsliv och stort ideellt engagemang medverkar till sammanhållning och gemenskap lyfts i programmet principer. Samhällsstrukturen är viktig och bör likt idrottspolitiskt program även lyfta hårda och mjuka förutsättningar för att utvecklas.

Kultur nämns som viktig för att skapa attraktivitet och bidra till lokal trivsel och besöksnäring. Pandemin har även visat behov av kultur, idrott och friluftsliv lokalt. Det är även viktigt att poängtera kulturens betydelse i större skala (internationellt, nationellt och regionalt) kopplat till attraktivitet och inriktning att skapa arbetstillfällen/ fler jobb/attraktivitet. Det är viktigt att sätta vision för framtida utveckling. Eskilstuna tar planeringsmässig höjd för 130 000 invånare och 15 000 nya bostäder vilket även behöver avspeglas på kraftsatsning inom kultur.

För att lyckas sticka ut som kommun kan satsas på fler aktiviteter som ”sätter Eskilstuna på kartan” för att stärka stoltheten för vår stad, skapa attraktivitet och få fler att slå sig ner här samt skapa trygghet. Som tex Borås gjort med ”No limit” eller Örebro med ”Open art” så även Eskilstunas tidigare satsningar på ”Nattljus”. Konst i den skalan och när man använder den

offentliga miljön som arena lockas boende, verksamma och besökare, speciellt när konsten blir kvar även efter aktiviteten är genomförd som i Borås. Lek och konst kan med fördel ta större del i offentliga rummet i Eskilstuna vilket kan ge attraktiva och tryggare miljöer.

Det vore önskvärt att en tidshorisont för programmet anges (förslagsvis 2030 med utblick 2050). Programmet har inte detaljerade lösningar, men inriktning/viljan att ta Eskilstuna längre förverkligas på sätt som märks för många och att vi få se spännande resultat av det, speciellt i allas vår offentliga miljö. Kultursektorns kreativitet och innovationskraft främjar samhällets kapacitet till nyskapande lösningar för en hållbar utveckling.

Viktigt vid nya lokaliseringar av lokaler/anläggningar och kulturella mötesplatser är att de planeras och placeras utifrån helhetsperspektivet, för att det ska bli attraktivt och inspirerande och för att det ska gynna rörelse och rekreation och relatera bra till befintliga/nya stråk och parker.

Det är positivt att målområde 1 lyfter behov av brett utbud av kultur – såväl organiserad som icke-organiserad, ideell och kommersiell samt ett mångfaldigt utbud för en mångfald av människor. Inriktningen med att eftersträva en kombination av icke-organiserad, ideell och kommersiellt utbud har visat sig varit en positiv inriktning inom kommunens olika delar och skulle kunna utvecklas än mer. Kulturens utveckling kommer vara en viktig del kopplat till pågående arbetet med centrumutveckling vilket med fördel kan synliggöras.

I målformuleringen som hör till målområdet skulle det vara önskvärt att komplettera med mål om fysisk tillgänglighet utifrån ett stadsutvecklingsperspektiv och lokaliseringsperspektiv. Medskapandeprocesser är här viktiga.

Målområde 2 lyfter kulturens infrastruktur där den hårda infrastrukturen bör lyftas in. Stadsbyggnadsförvaltning/nämnd önskar att både hårda och mjuka förutsättningar lyfts. Det är dock viktigt att de hårda förutsättningarna även lyfter ett bredare perspektiv än lokalen i sig. Även anläggningens sammanhang med närliggande funktioner (kommunens inriktning kring närhet och kluster) och gång/cykel/kollektivtrafikkopplingar bör ingå.

Målformuleringar såsom ”God tillgång till ändamålsenliga lokaler för kultur i Eskilstuna kommun finns med i planeringen av nya eller växande stadsdelar och områden” kan med fördel breddas för att inkludera ett bredare perspektiv än lokalen i sig samt att ytor avsätts för framtida lokalbehov. Här kan med fördel specifika områden för satsningar lyftas kopplat till kommunens geografiska tillväxtområden (se utbyggnadsanalys och utbyggnadsstrategi). Ett exempel är utvecklingen på geografiska områden i olika skala är utveckling av stadsdelarna inom FRL, behov av lokaler i Torshälla och Å-rummets/stråkets framtida utveckling samt resecentrum.

Trygghet är högt politiskt prioriterat. Kulturens möjliggörare till ökad trygghet i t.ex. offentliga rum, gångstråk och tunnlar är en viktig del som borde kopplas till de hårda respektive mjuka förutsättningarna.

Målområde 3 lyfter kulturens påverkan på folkhälsan genom hela livet. Stadsbyggnadsförvaltning/nämnd ställer sig positiva till att folkhälsan lyfts och vikten av ökad kulturell aktivitet hos alla invånare samt att stad och landsbygd lyfts. Samverkan och samarbete med aktörer i civilsamhället, näringslivet och akademien möjliggör ett attraktivt kulturutbud i en växande kommun där nya arbetssätt/former kommer att krävas. Inom kommunen finns metodiken pilotprojekt (manual framtagen och politiskt godkänd) vilket skulle nämnas i detta målområde för att stegvis nå goda investeringar tillsammans med olika användargrupper och så även BID-projekt möjliggör gemensamma grepp för utveckling.

Den demografisk utmaningen, med en tilltagande åldrande befolkning (äldres möjligheter finns med i målformulering) i kombination med att Eskilstuna är en förhållandevis unik kommun med en stor andel ung befolkning (och på sikt många studenter som bör stanna kvar efter avslutade studier), kan lyftas i detta sammanhang för att fördjupa inriktningen kring kultur och dess möjligheter. Samnyttjande, av lokaler och miljöer som lockar till kulturupplevelser inom kommunkoncernen bör synliggöras. Även här bör en god lokalisering av lokaler och miljöer lyftas som lockar till hållbara resor och ökad folkhälsa. Det är viktigt att denna typ av program tas fram gemensamt vilket skapar delaktighet och möjliggör att önskvärda perspektiv lyfts samt att befintliga program, mål och ställningstaganden arbetas in.

Inom målområde 4 lyfts möjligheten att ständigt förnya sina kunskaper och därmed utvecklas genom hela livet. Stadsbyggnadsförvaltningen/nämnd ser positivt att barnkonventionen lyfts och att barn och unga ges möjligheter till kulturupplevelser och delaktighet i kulturlivet såväl under skoltid som på sin fritid. Här kan konkreta målsättningar vara viktigt att lyfta även gällande stadsbyggnadsprocessen. Det finns antaget Arkitekturprogrammet med mål, inriktning men även metodik för dialog bland annat i form av Barn-GIS.

Målformulering kring kulturarvet lyfts. Här skulle med fördel kunna förtydligas i mål att kulturmiljö ingår i denna (synligt enbart för den som läser begreppsdefinitionerna eller har djupare kunskap). Industriella kulturarvet kan med fördel nämnas. Kopplingar till Kulturmiljöprogram och Arkitekturprogram kan med fördel göras.

Det är viktigt att samverkan med Mälardalens universitet (MDU) stärks och ny forskning tillvaratas och implementeras vilket lyfts i programmet. Här kan även regional samverkan lyftas för att Eskilstuna långsiktigt ska vara del i ett attraktivt regionalt sammanhang. Målområde 5 lyfter att Eskilstuna ska vara en attraktiv plats att bo, verka, besöka och investera i. Människor flyttar inte längre bara dit jobben finns utan till platser som upplevs som attraktiva. Ett brett och rikt kulturutbud bidrar till att Eskilstuna upplevs som en attraktiv och inspirerande plats.

Det finns många fördelar med att inkludera kultur i den fysiska planeringen då det handlar om att skapa en hållbar och attraktiv kommun, levande stadsdelar med möjlighet för människor att växa – både i städer och på landsbygden. Stadens utomhusmiljöer kan skapa nyfikenhet och upptäckarglädje. Konstverk utomhus erbjuder en dialog med betraktaren, ett tillfälle till reflektion, känslor, kanske nya tankar. Arkitekturen har mycket att berätta om samhället, dess nutid och historia; om utveckling, tankeströmningar, idéer. Det är positivt att kulturhistoriska värden lyfts ”bevaras, används, utvecklas och ses som en tillgång vid utformningen av hållbara och attraktiva livsmiljöer och besöksmål” samt att ”Gator, parker, vatten och torg används för kulturella uttryck” och ”Invånarna upplever och möter konst i sin vardag, såväl i centrum som i alla stadsdelar och på landsbygden”.

Respektive målområden innehåller ett antal mål. Stadsbyggnadsförvaltning/nämnd anser att det vore önskvärt att målformuleringarna förtydligades. Nivån på målformuleringarna är förhållandevis allmänna och delar av målformuleringarna finns i redan antagna i andra strategiska planer. Målen skulle med fördel behöva kopplas till kommunens specifika utveckling och konkret lyfta geografiska områden och kluster. Eskilstuna kommun tar planeringsmässig (2030) höjd för 130 000 invånare och 15 000 nya bostäder vilket kommer ställa krav på att säkerställa ytor, lokaler och miljöer på kort och långsikt.

Att säkerställa ytor kan även behöva ett visionärt tänk där ribban för en attraktiv kommun sätts i målformuleringarna. Det kommer krävas investeringar i en växande kommun. Då detta program är förhållandevis allmänt i sina formuleringar behöver strategier (vägar för att nå mål) kopplas till. Stadsbyggnadsförvaltningen önskar ha en aktiv roll efter remissförfarandet för att koppla programmet till stadsutveckling och markanvändning i högre grad för att få till en god förflyttning.

Kopplingar till andra program, planer och mål enligt tidigare beslut

Inom kommunkoncernen finns en rad andra program, planer och mål/ställningstaganden som med fördel konkret kan hänvisas till i det kulturpolitiska programmet. Nedan nämns ett urval som har en tydlig koppling till kultur som är viktiga utifrån ett helhetsperspektiv:

- Programmet bör tydligare koppla an till Arkitekturprogrammet.
- Programmet bör tydligare koppla an och fördjupa inriktningar i översiktsplan 2030. Inriktningar, mål och ställningstaganden i översiktsplanen borde fördjupas i det kulturpolitiska programmet. Det är viktigt att peka på specifika geografiska områden som står för behov av utveckling fram till 2030.
- Det saknas kopplingar till regionalt grepp t.ex. antagen utvecklingsplan 4 Mälarstäder och Eskilstuna som nodstad i regionen. Utbud och efterfrågan sett ur ett regionalt perspektiv är viktigt utifrån attraktivitet och önskvärd förflyttning.

Torshälla hembygdsförening Sankt Olofs Gille

(Handlingsnummer 2022:710)

Till Kultur- och fritidsnämnden i Eskilstuna kommun

**TORSHÄLLA HEMBYGDSFÖRENING SANKT OLOFS GILLES SYNPKUNKTER PÅ AV
ESKILSTUNA KOMMUN I REMISS FÖRESLAGET KULTURPOLITISKT PROGRAM (REF
NR KFN/2022:35/35**

Torshälla Hembygdsförening Sankt Olofs Gille har tagit del av rubricerat förslag och lämnar här nedan föreningens synpunkter.

I korthet anser vi i Torshälla Hembygdsförening Sankt Olofs Gille följande om rubricerat förslag:

Eskilstuna kommun har en faiblesse för att skriva fram program, som inte tydligt kopplas till villkor och prioriteringar, beslut. I den bifogade remissen sägs inget om hur ett program statusmässigt förhåller sig till planer, prioriteringar, investeringar eller föreskrifter och förelägganden om man inte förhåller sig korrekt till programmet, eller arbetar i enlighet med dess idé och mål.

Detta är den ena allvarliga bristen i programmet. Ett kulturpolitiskt program kan inte seriöst diskuteras och ev. antas innan de som ska svara på remissen kan förstå och reagera på programmets konkretisering, dvs vilka beslutsnivåer och skrivningar som avses följa av ett antaget kulturpolitiskt program..

Den andra stora svagheten i det material som utsänds är oklarheten i vad en kulturpolitik egentligen är eller borde vara. Ett kulturpolitiskt program ska inte bara stå enskilt och framstå som politiskt vackert, vägvisande utan ska kraftigt påverka övriga politiska skrivningar, program och planer i kommunen. Detta måste givetvis också samordnas med exempelvis riktlinjer för stöd och bidrag och tidigare utsänd remiss om kulturmiljöprogram.

Och ett kulturpolitiskt program med självaktning förhåller sig proaktivt till ordet bildning. Kultur är inte enbart bredd, tillgänglighet och ytligt formulerad definition av demokrati utan förhåller sig till hur kommunen motverkar förfulning, fördumning och gynnar etik, estetik, kunskap och bildning, ex.vis i samspel med inte bara studieförbund utan utbildning och universitet etc.

2022-05-07

För styrelsen i Torshälla Hembygdsförening Sankt Olofs Gille

Trygve Lundh
Älderman (Ordförande)

Torshälla stads nämnd

(Handlingsnummer 2022:752-753)

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för framtagandet av Kulturpolitiskt program och har därmed inga synpunkter på förslaget. Stadsbyggnadsförvaltningen har bidragit med underlag till yttrandet. Torshälla stads nämnd ställer sig bakom detta yttrande.

Stadsbyggnadsförvaltningens yttrande kan summeras i följande punkter och några är desamma som för idrottspolitiska programmet:

1. Programmet är en möjliggörare för nästa steg.
2. Målformuleringar är goda men definition av kultur behöver lyftas.
3. Arkitektur och kulturens värde kopplat till besöksnäring
4. Koppling till stadsläkning, stråk, offentliga rum samt miljöer för trygghet
5. Nivån är allmän och nämns som hela Eskilstuna. Den unika paletten Eskilstuna och Torshälla har som stadsdelar samt utveckla landsbygd behöver förtydligas och speciellt behoven i förhållande till en växande befolkning.
6. Styrdokument saknar koppling till ÖP för planeringsmässighet, hållbara transporter, markbehov och ytbehov. Även kopplingen till kulturmiljöprogram och arkitekturprogram saknas. Konkretare hänvisning till styrdokument behövs.
7. Saknar regionalt grepp med till exempel 4 Mälarstäder och Eskilstuna som utpekad nodstad i regionen.

8. Processen borde prioriterat medverkan från andra aktörer med ansvar för skola, samhällsplanering och idrottsfrågor som samverkar vid utveckling, omarbetning och nyetablering, i tidigt skede av planeringsprocessen för anläggningar och idrottsmiljöer. Medverkan skapar delaktighet och säkrar en bra process som uppvisat i andra pilotprojekt till exempel Östra Torget i Torshälla.

Ytterligare medskick från kommunledningskontoret är att:

9. I Torshällas utvecklingsplan beskrivs målbilder för ett levande Torshälla där Torshälla är en innovativ plats med fokus på kultur och medskapande.
10. Avsaknad av nämnannde av varumärket för Eskilstuna och Torshälla där Torshällas platsvarumärke – Kulturen i fokus! där Torshälla ska vara en kreativ och välkomnande plats, där kultur i olika former får ta mycket plats.

Vård- och omsorgsnämnden

(Handlingsnummer 2022:688-689)

Vård- och omsorgsnämnden anser programmet vara väl genomarbetat. Programmets målområden är bra för vård- och omsorgsnämndens målgrupper, äldre och personer med funktionsnedsättning, då alla invånare oavsett vilka de är ska kunna ta del av och utöva kultur på likvärdiga villkor samt att digitala lösningar ska kunna möjliggöra detta.

Att påpeka är dock att äldre mer ses som passiva mottagare i programmet och inte som aktiva och delaktiga. Den erfarenhet, kunskap och kreativitet som de äldre besitter är värdefull, både som medskapare och i bemärkelsen av gränsöverskridande kultur - barn, vuxna och äldre. Detta skulle kunna framhävas mer i programmet, kanske i några av målområdenas mer konkreta mål. Det finns forskning som visar att kultur och hälsa hänger ihop, vilket också påpekas i programmet. Påståenden som exempelvis: att ett kulturellt aktivt liv i ett socialt sammanhang ger positiva hälsoeffekter, att kulturella aktiviteter bidrar till upplevd meningsfullhet samt att konst och kultur påverkar människors psykiska och fysiska välmående, skulle därför tjäna på att källhänvisas.

Överförmyndarnämnden

(Handlingsnummer 2022:590-591)

Överförmyndarnämnden ställer sig positiva till förslaget på nytt Kulturpolitiskt program och anser att syftet är tydligt och inkluderande. Kulturens bidrag till folkhälsan är viktig att ha med sig och målen i programmet är tydligt formulerade.

STYRDOKUMENT

Kulturpolitiskt program

Beslutad när	Beslut planeras tas i KF 2022-09-15
Beslutad av	Kommunfullmäktige
Diarienummer	KFN/2022:35
Ersätter	Kulturpolitisk plan för Eskilstuna kommunkoncern 2016-2021 (KFN/2016:125).
Gäller för	Samtliga nämnder och bolag i kommunkoncernen
Gäller fr o m	2022-10-01
Gäller t o m	Tillsvidare
Dokumentansvarig	Kommundirektör
Uppföljning	

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga och ej tidsbegränsade. Om det ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska det beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer samt vara tidsbegränsad. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policys ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer kan vara tidsbegränsade eller ej tidsbegränsade. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Ämnesområde och bakgrund

Eskilstuna ska vara en kreativ och inspirerande plats där kultur i olika former ges stort utrymme. Kultur är ett samhälles själ och kanske också immunförsvar. Kulturen för oss samman, ger oss nya berättelser och vidgar våra perspektiv så att vi kan lära oss mer om oss själva, om varandra och om livet. Med kunskap och insikt om andra människors liv stimuleras vår nyfikenhet och därmed vår förståelse och tolerans gentemot andra människor – en viktig framgångsfaktor i utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Kulturpolitiskt program vilar på tre bärande principer som är utgångspunkter för Eskilstunas kulturpolitik: kulturens egenvärde, kulturens betydelse för demokratin och kulturens kraft i samhällsbygget.

Kulturens egenvärde

Kultur har en unik förmåga att skapa förståelse, ifrågasätta och skapa sammanhang. Kultur är en del av människans natur och har ett eget värde genom sin kraft, förmåga och möjlighet. Kultur finns för sin egen skull och är ett mål i sig.

Kulturens frihet är dess signum och det är den som bidrar till samhällets och individens utveckling. Kultur är en rättighet för alla att ha tillgång till, kunna påverka och delta i. Dess kraft är att utmana och utveckla våra föreställningar och tankemönster. Den förmedlar upplevelser som påverkar och berör. Även när kulturen utmanar, provocerar och kritiserar måste dess frihet alltid försvaras.

Kulturens betydelse för demokratin

Kulturens betydelse för det fria ordet och det offentliga samtalet kan inte nog understrykas. Genom att lyfta och spegla viktiga samhällsfrågor ur olika perspektiv kan kulturen stärka och sprida det ständiga samtal som är förutsättningen för en levande och stark demokrati. Kultur kan provocera, väcka debatt och utmana våra föreställningar. Den kan kritisera, ifrågasätta och ge mod att agera. Då bidrar kulturen till fri åsiktsbildning som ligger till grund för demokratin.

Kulturens kraft i samhällsbygget

Kultur skapar möten och överbryggar avstånd mellan människor. Kulturpolitik är en av grundpelarna för en kommuns framgång och utveckling. En långsiktigt hållbar samhällsstruktur med ett rikt kulturliv, ett livaktigt föreningsliv och stort ideellt engagemang medverkar till sammanhållning och gemenskap. Kultur är viktig för att skapa attraktivitet och bidra till lokal trivsel och besöksnäring. Kultursektorns kreativitet och innovationskraft främjar samhällets kapacitet till nyskapande lösningar för en hållbar utveckling.

Varför ett kulturpolitiskt program

Kulturpolitik handlar om att skapa möjligheter för alla människor att utöva, uppleva och uttrycka kultur. Området omfattar kulturskaparnas villkor och människors tillgång till kultur i alla dess former. Programmet beskriver riktningen för det kulturpolitiska arbetet i kommunkoncernen. Programmet är vägledande i samverkan och samarbeten inom kommunkoncernen samt med aktörer från civilsamhället, näringslivet och akademien.

För att kulturella uttryck ska fungera som en kraft i demokratin och samhällsutvecklingen krävs kulturell och konstnärlig frihet. Det skapas genom att politiken ger förutsättningar för kultur och konstnärlig verksamhet men fattar inte beslut om det konstnärliga innehållet. Innehållet ska formis fritt av varje verksamhet, förening eller fristående kulturaktör. Det är detta som är principen om armlängds avstånd.

Definitioner av begrepp

- **Amatörkultur** - alla former av icke-yrkesmässiga aktiviteter som kan relateras till någon av de etablerade konstarterna.
- **Eskilstuna** - det geografiska området Eskilstuna kommun, det vill säga Eskilstuna, Torshälla och landsbygden. I texten används Eskilstuna.
- **Eskilstuna kommunkoncern** - med begreppet menas organisationen, det vill säga Eskilstuna kommun med förvaltningar samt de av Eskilstuna Kommunföretag AB helägda bolagen Eskilstuna Energi och Miljö AB, Eskilstuna Kommunfastigheter AB, Destination Eskilstuna AB samt Eskilstuna Logistik och Etablering AB. I texten används kommunkoncernen.
- **Fria kulturlivet** - till det fria kulturlivet räknas såväl organisationer som enskilda aktörer. Det är organisationer som är bildade av medlemmarna själva och personer som arbetar på eget uppdrag, utan offentlig huvudman. En stor del av det fria kulturlivet bedriver yrkesmässig verksamhet.
- **Gestaltad livsmiljö** - fokuserar på hur arkitektur, form och design formar samhället och invånarens vardag och hur de kan bidra till att diskutera och lösa samhällets utmaningar.
- **Konst och kultur** - genom att särskilja konstpolitik och kulturpolitik betonas konstens självständiga roll och kulturens demokratiska betydelse. Kulturpolitik har ett medborgarperspektiv medan konstpolitiken fokuserar på konstens egenvärde och på konstnärlig kvalitet.
- **Kultur** - ordet används i många olika betydelser. I sin snäva eller estetiska betydelse är kultur liktydigt med konsterna och avser skapande verksamheter som film, foto, konst, litteratur, teater, musik med mera. Den vida eller antropologiska betydelsen av kultur är gemensamma

normer, traditioner och mänskliga aktiviteter. Programmet utgår från den estetiska betydelsen av kultur men betonar även kulturens egenvärde, kulturens betydelse för demokratin och kulturens kraft i samhällsbygget.

- **Kulturarv** - alla materiella och immateriella uttryck (spår, lämningar, föremål, konstruktioner, miljöer, system, strukturer, verksamheter, traditioner, namnskick, kunskaper etcetera) för mänsklig påverkan. Oavsett om det skrivs i obestämd eller bestämd form – kulturarv eller kulturarvet – innefattar det en mångfald av kulturarv.
- **Kulturella och kreativa näringar (KKN)** - alla sektorer vars verksamhet bygger på kulturella värden och/eller konstnärliga och andra kreativa uttryck. I de kulturella och kreativa sektorerna ingår bland annat arkitektur, arkiv, bibliotek och museer, konsthantverk, det audiovisuella området (detta inkluderar film, television, dataspel och multimedia), materiellt och immateriellt kulturarv, design, festivaler, musik, litteratur, scenkonst, förlagsverksamhet, radio och bildkonst.
- **Kulturhistoriska värden** - avser de möjligheter materiella och immateriella företeelser kan ge vad gäller att inhämta och förmedla kunskaper om och förståelse av olika skeenden och sammanhang – samt människors livsvillkor i skilda tider inklusive de förhållanden som råder idag.
- **Kulturmiljö** - hela den av människor påverkade miljön. Kulturmiljön omfattar landskapets fysiska innehåll och även immateriella företeelser som ortnamn eller sägner som är knutna till en plats eller ett område. Kulturmiljön är en del av kulturarvet.
- **Nationella minoriteter** - är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. I språklagen anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.
- **Offentlig konst** - avser konstverk som finns placerade i lokaler eller på platser som är tillgängliga för allmänheten och som därmed kan beses eller på annat sätt upplevas.
- **Offentliga rum** - avser en plats, byggnad eller lokal dit allmänheten har fritt tillträde och kan komma som neutrala besökare. Begreppet offentliga rum används som ett samlingsnamn för både inom- och utomhusmiljöer där människor rör sig i vardagen.
- **Professionell kulturskapare** - en person som försörjer sig på sin konst eller strävar mot att göra det, i kombination med hög yrkeskunskap, till exempel genom dokumenterad utbildning och/eller erfarenhet inom sin konststart.

- **Spontankultur** - avser olika former av kultur som utförs individuellt eller i grupp utifrån ett gemensamt intresse men utanför kulturinstitutionerna, det fria kulturlivet och de kommersiella aktörerna.

Kulturpolitiskt program

Kopplingen mellan Kulturpolitiskt program och Vision Eskilstuna 2030 är stark. Visionen uttrycker en övergripande målsättning som programmet siktar mot:

"Det är ingen tillfällighet att vi trivs i Eskilstuna och har kul tillsammans. Vår idrotts- och kulturstad har ett starkt föreningsliv samt nöjen och evenemang som berikar oss Eskilstunabor och lockar besökare nationellt och internationellt. I våra sammanflätade, trivsamma, trygga stadsdelar och sambällen skapar vi tillsammans upplevelser för alla sinnen – från myllrande gatuliv till platser för lekfullhet, rekreation och bildning – där vi möts, gläds och utvecklas som människor." (Vision Eskilstuna 2030)

Målområden

Eskilstuna ligger mitt i en expansiv region. Upplevelsen av stadsrummet blir mer avgörande och vilken typ av stadsliv som erbjuds allt viktigare för att människor ska vilja bosätta sig i, verka i och besöka platsen. En välmående stad är beroende av en välmående landsbygd och vice versa. Det offentliga rummet som arena och mötesplats måste fortsätta utvecklas med hög kvalitet för att bli attraktivt och inspirerande.

Det globala påverkar det lokala. Eskilstuna påverkas av globala trender som värderingsförändring med ökat fokus på jämställdhet och mångfald samt teknikutveckling med ökad digitalisering. Dessa tillsammans med en demografisk utveckling med en ökad andel äldre där många har en önskan om ett aktivt liv samt en förväntan från människor att kunna ta del av och utöva kultur på egna villkor skapar både utmaningar och möjligheter.

I Eskilstuna finns stora utmaningar med skillnader i inkomst och utbildningsnivå mellan olika geografiska delar och bostadsområden. Utbildningsnivå och inkomst är viktiga faktorer för människors hälsa, levnadsvanor, kulturvanor, tillgång till digital teknik och delaktighet i det demokratiska samhället. Föräldrarnas bakgrund och livssituation har betydelse för barn och ungas förutsättningar att tillgodogöra sig skolgången och ha en berikande fritid.

Utifrån detta har fem målområden identifierats. Områden där kulturens potential och värden tillförsäkrar invånarna ett gott liv och är en framgångsfaktor i utvecklingen av ett hållbart och attraktivt samhälle och Eskilstuna som kulturstad.

De fem målområdena är:

- Tillgängligt och på egna villkor
- Infrastruktur som möjliggör
- Livskvalitet hela livet
- Utveckling och lärande
- Attraktiv och inspirerande plats

Målområde:

Tillgängligt och på egna villkor

Människor vill delta och ta del av kultur på sina egna villkor – hur och när de själva vill. För att möjliggöra detta krävs ett brett utbud av kultur, såväl organiserad som icke-organiserad, ideell som kommersiell. Målet är ett mångfaldigt utbud för en mångfald av människor.

En mångfald av röster, berättelser och uttryck skapar identifikation och samhörighet oavsett om det handlar om att utveckla och utöva sina egna skapande förmågor eller om att få vara med i en gemenskap som delar samma upplevelse. Det är viktigt att kultur utformas så att den är tillgänglig för alla, oavsett vem du är.

Alla invånare ska ha likvärdig möjlighet till deltagande i kulturlivet både som publik och som kulturutövare. Det innebär att verksamhet ibland måste göras olika för att det ska bli likvärdigt. Hög kvalitet och konstnärlig förnyelse främjas av att det finns en mångfald av aktörer som verkar inom kulturområdet. Eskilstuna ingår sedan 2010 i finskt förvaltningsområde vilket betyder att den finsktalande minoriteten har särskilda rättigheter för sitt språk och sin kultur.

Lika möjligheter är en nyckelfråga för en rättvis och hållbar stad och landsbygd. För att kunna nyttja sina demokratiska rättigheter och delta i kulturlivet och det offentliga samtalet på lika villkor är det viktigt att alla människor har möjlighet att tillägna sig kunskap, kompetens och bildning. Ett inkluderande kulturliv där invånarna har möjlighet att delta och känna sig delaktiga, såväl i stad som på landsbygd, gynnar en hållbar samhällsutveckling.

Goda möjligheter att genom kollektivtrafik och säkra gång- och cykelvägar ta sig till och från kulturupplevelser bidrar till ökad trygghet och minskad klimatpåverkan. Att lokaler och scener för kultur är tillgängliga för olika grupper oavsett ålder eller eventuell funktionsnedsättning är en grundläggande förutsättning för att uppnå jämställdhet och jämlikhet.

Mål:

- Alla invånare oavsett vilka de är och var i kommunen de bor, har möjlighet att ta del av och utöva kultur på likvärdiga villkor.
- Kultur upplevs och skapas i såväl prioriterade stadsdelar som på landsbygden.
- Kulturlivet är medskapande, inkluderande och tillgängligt.
- Eskilstunas status som finskt förvaltningsområde avspeglas i kulturutbudet.

Målområde:**Infrastruktur som möjliggör**

Kulturell infrastruktur pekar på allt det som finns till för att stödja och möjliggöra kulturskapande. Ett sammanhållet system av platser, lokaler, aktörer samt stöd- och samverkansformer möjliggör utövandet och upplevelsen av kultur. Kulturens infrastruktur är både hårda förutsättningar som scener, lokaler och utrustning och mjuka förutsättningar som bemötande, öppenhet, sponsring och bidrag.

Eskilstuna ska vara en aktiv och attraktiv plats där stadens fria kulturliv och professionella kulturskapare ges goda förutsättningar att etablera sig, verka och utvecklas både i tätort och på landsbygd. Det är viktigt att även skapa goda förutsättningar för arrangörer, scener, företag och andra som bidrar till att stärka arbetsmarknaden för professionella kulturskapare och kulturella och kreativa näringar.

Genom att stärka och förbättra kulturskaparnas villkor skapas förutsättningar för konstnärlig frihet och kvalitet. Konstnärlig frihet är en utgångspunkt inom svensk kulturpolitik där det råder samstämmighet kring att konst och kultur ska värderas utifrån konstnärliga kvaliteter och stå fria från politiska beslut om konstnärligt innehåll. Föreningar och kulturutövare ska stöttas utan att verksamheter och innehåll styrs.

Eskilstuna ska växa med ett livskraftigt kulturliv vilket förutsätter att kulturlivets behov och förutsättningar blir en självklar del i olika samhällsbyggnadsprocesser. Kulturlivet spelar en viktig roll inom stadsdelarna och på landsbygden vilket inte minst bibliotek, kulturskola och samlingslokaler är goda exempel på.

För att kulturen ska kunna vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft, bidra till samhällsutvecklingen och invånarnas innovationsförmåga behövs en kontinuerlig förnyelse inom kulturområdet. Det kräver i sin tur att det finns ekonomiska förutsättningar för konstnärlig utveckling. Stödsystemet ska uppmuntra den föreningsorganiserade kulturen, det fria kulturlivet, de professionella kulturskaparna och det fria kulturutövandet på egen hand. För att säkerställa alla invånares rätt att ta del av och delta i ett

brett och mångfacetterat kulturliv behövs olika former av subventioner, arrangörsstöd och metoder för förmedling som är anpassade efter respektive konst- och kulturforms förutsättningar.

Kultur skapas även spontant individuellt eller i en grupp utifrån ett gemensamt intresse. Det kan vara olika former av kultur som utförs men utanför kulturinstitutionerna, det fria kulturlivet och de kommersiella aktörerna. Det kan vara teater eller musik men också det mer svårdefinierade, det hybrida eller det nya. Spontankultur är ett kreativt fundament för en dynamisk och attraktiv plats och bidrar till stadens kulturella livaktighet.

Mål:

- Villkor och kriterier för bidrag och sponsring är tydliga, jämställda och transparenta och nya stöd och samverkansformer utvecklas vid behov.
- Tillgång till ändamålsenliga och tillgängliga platser för kultur finns med i planering och byggnation av nya eller växande stadsdelar och områden.
- Professionella kulturskapare har goda förutsättningar för konstnärligt skapande och produktion av nya verk och det finns bra förutsättningar för kulturella och kreativa näringar samt kulturaktörer att etablera sig och bygga upp sin verksamhet.
- Det finns goda förutsättningar för spontankultur.

Målområde:

Livskvalitet hela livet

Konst och kultur ger mervärden genom hela livet. Goda möjligheter till ett kulturellt aktivt liv i ett socialt sammanhang ger positiva hälsoeffekter för människor i alla åldrar. Kulturella aktiviteter bidrar till upplevd meningsfullhet och goda sociala relationer, konst och kultur påverkar människors psykiska och fysiska välmående.

Barn har rätt till kultur. Både till sin egen och till den som vuxna skapar och förmedlar. Varje barn har rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Det innebär bland annat att alla barn har rätt att få ta del av kultur i form av till exempel konst, musik, teater, dans, film, spelkultur, litteratur och kulturarv. De har även rätt att själva producera kultur i olika former.

Barnkonventionen säger att barn behöver samhällets stöd och skydd, men också att barn har rätt att ha inflytande både över sitt eget liv och samhället i stort i frågor som berör dem. Konventionen slår fast att varje barn har rätt till en meningsfull fritid som de själva får styra över samt rätt att uttrycka sin åsikt och få den beaktad. Genom att främja erfarenhetsutbyten samt samla och sprida kunskap om metoder och arbetssätt stärks möjligheter till egna initiativ och delaktighet för barn, unga och unga vuxna.

Forskningen belyser sambandet mellan kultur och hälsa. I alla stadier av livet är kultur något som kan berika och ha positiv inverkan på hälsan. Inom området kultur och hälsa finns forskning om de terapeutiska och hälsofrämjande effekterna av kultur inom äldreomsorgen, såsom bild- och konstterapi, musikterapi etcetera. Forskningen visar att kulturella aktiviteter för äldre bland annat kan bidra till två viktiga faktorer: upplevd meningsfullhet och goda sociala relationer samt att de positiva effekterna av kultur styrs av att den enskilde äldre har medbestämmande i val av kultur och kulturaktiviteter.

Mål:

- Eskilstuna har ett attraktivt kulturutbud och möjliggör för kulturell aktivitet hos alla invånare, i alla åldrar både i stad och på landsbygd.
- Barn och unga har stort inflytande och delaktighet i kulturlivet.
- Äldre har möjlighet att delta och ta del av ett rikt kulturutbud utifrån sina önskemål och behov.

Målområde:**Utveckling och lärande**

Alla ska erbjudas möjlighet att ständigt förnya sina kunskaper och utvecklas genom hela livet.

Barn lär sig på olika sätt och estetiska lärprocesser kan vara en nyckel till lärande. Förskolans och skolans möjligheter till samverkan med kulturverksamheter och att ta del av den pedagogiska verksamhet som utförs inom kulturområdet ger stora möjligheter att skapa mervärde i undervisningen. När kulturarvet och andra kulturella läresurser tillgängliggörs fysiskt såväl som digitalt erbjuds förskolan och skolan nya verktyg att använda i undervisningen, vilket kan bidra till förbättrade skolresultat. Samverkan mellan skola, de kommunala och regionala kulturinstitutionerna och det professionella kulturlivet möjliggör kultur och estetiska lärprocesser i skolundervisningen, inklusive fristående skolor.

Minnesinstitutioner som arkiv, bibliotek och museer har stor betydelse för det fria ordet och det offentliga samtalet. Bibliotek är öppna rum i samhället för lärande och läsfrämjande samt fungerar som mötesplats. Biblioteken i Eskilstuna är en självklar del i arbetet med att främja läsning, bildning och intresset för litteratur. Det är viktigt att alla tidigt får möjlighet att möta språket och litteraturen för att lägga grunden till läslust och goda läsvanor. Att barn och unga får en god relation till den traditionella fysiska boken utgör en viktig kompensatorisk faktor i relation till ett ökat digitalt läsande.

Arkiv och samlingar ska spegla alla invånares historia och samtid. Historien ska lyftas fram för omvärlden och aktivt användas för bildning och livslångt

lärande. Eskilstuna stadsmuseum och stadsarkiv, Arkiv Sörmland och hembygdsföreningar besitter en unik kunskapskatt om samhällets utveckling och har en viktig roll som kunskapsförmedlare.

Kulturskolan har en särskild roll i att utveckla barn och ungas kreativitet och skapa en berikande fritid genom kultur. Kulturskolans undervisning är viktig för barnets egen utveckling men även för att väcka ett livslångt konstnärligt intresse som kan leda till ett professionellt konstnärskap i framtiden.

Eskilstuna har en god grund och stora möjligheter att bygga en kreativ, innovativ och attraktiv identitet med konsten som ledstjärna och som en viktig del av samhällsutvecklingen. Genom kulturskolan och Eskilstuna konstmuseers pedagogiska verksamheter har barn och unga möjlighet att på ett lustfyllt vis prova många olika material och tekniker.

Studieförbunden i Eskilstuna är en viktig del av kulturlivet, både som folkbildare och som arrangörer av olika kulturevenemang. Folkbildningen ger alla invånare möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Forskning visar att det finns en direkt koppling mellan befolkningens kulturella deltagande och landets förmåga till innovation. I universitetsstaden Eskilstuna har kultur ett tydligt samband med kreativitet, bildning, demokrati och ett livslångt lärande. Samverkan med Mälardalens universitet (MDU) är en viktig faktor.

De offentliga medel som idag tillförs kulturen är en välplacerad investering. De resurser som används till konst och kultur är en investering som stärker Eskilstunas utvecklings- och innovationskraft.

Mål:

- Kultur är en självklar och integrerad del i alla skolformer där barn och unga har möjlighet till kulturupplevelser och att utveckla sitt kulturutövande.
- Skolan arbetar med kultur och estetiska arbetssätt inom olika ämnen för att nå läroplanernas mål.
- Kulturupplevelser planeras med barnens och de ungas egna önskemål som utgångspunkt.
- Eskilstunas invånare erbjuds förutsättningar att ta del av digital information och tjänster samt ett digitalt kulturutbud på ett likvärdigt sätt.
- Studieförbunden fungerar som bildningscenter, kulturarenor och demokratiska möjliggörare.
- Det finns upparbetade metoder och strukturer för att tillvarata och implementera ny och relevant forskning för att utveckla verksamheter.

- Det finns goda förutsättningar för att på alla nivåer utvecklas inom sitt kulturutövande.

Målområde:

Attraktiv och inspirerande plats

Eskilstuna ska vara en attraktiv plats att bo, verka, investera i och besöka. Människor flyttar inte längre bara dit jobben finns utan till platser som upplevs som attraktiva. Ett brett och rikt kulturutbud bidrar till att Eskilstuna upplevs som en attraktiv och inspirerande plats.

Kulturen är en motor för att skapa möten mellan olika invånare vilket överbryggar såväl sociala som ekonomiska avstånd. Kulturell verksamhet lyfter närområden, lockar människor till andra delar av staden, till landsbygden och till prioriterade stadsdelar. En nära regional samverkan är viktig för att Eskilstuna långsiktigt ska vara del i ett attraktivt regionalt sammanhang.

Vår omgivning påverkar vårt sätt att leva och det offentliga rummets gator, parker, vatten, torg och offentliga lokaler ska vara tillgängliga för alla och utformas med inlevelse och omsorg. Spännande miljöer som inspirerar till olika kulturaktiviteter och evenemang erbjuder upplevelser som lockar både boende i Eskilstuna och besökare från andra städer och länder.

I Eskilstuna, som i många andra städer, sker stora strukturella omvandlingar i stadskärnorna. Näthandel och konkurrens från köpcentra gör att den centrala handelns attraktivitet minskar. Butiker i centrum lägger ner eller flyttar till köpcentrum och då blir istället mötesplatser i form av ett rikt och lockande kulturutbud en viktig del av det som drar människor tillbaka till stadskärnorna. Kulturen är viktig för stadens identitet. Det kan handla om att tillvarata det redan byggda, utveckla attraktiva platser med hjälp av konst och arkitektur men även att satsa på evenemang med konst, musik och andra upplevelser. Kultur är en drivkraft för möten och meningsutbyten mellan människor. När professionella kulturskapare och kreativa näringar får möjlighet att etablera sig, verka och utvecklas i city skapas stadskärnor som blir mötesplatser för människor, för aktiviteter, upplevelser, idéer och samtal.

Genom Eskilstunas två konstmuseer, konsten i de offentliga miljöerna, samlingarna och depositionskonsten har Eskilstunas konstmuseer stora möjligheter att på många olika fronter synas och beröra invånare och besökare. Det finns en lång tradition av att arbeta med konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet i Eskilstuna. Den offentliga konsten når många invånare och skapar intressanta miljöer.

I Eskilstuna finns unika kulturarvsmiljöer. För att utforma hållbara och attraktiva livsmiljöer och besöksmål är det centralt att ta tillvara de kulturhistoriska värdena och förena perspektiven på det förflutna, samtiden och framtiden. Det finns en stor potential i att bevara, använda och utveckla kulturmiljöer. Kulturmiljön är inte statisk utan formas kontinuerligt av människors vilja och politiska beslut.

Gestaltad livsmiljö rör både ny och befintlig bebyggelse i städer och på landsbygd. Arkitektur, konst, form och design stärker varandra och samverkar för att skapa ett hållbart och jämlikt samhälle där alla invånare har möjlighet att påverka den gemensamma miljön.

Ett levande kultur- och nöjesliv som både utmanar och lockar samt ett ökat samspel mellan besöksnäring och kulturella och kreativa näringar bidrar till att öka Eskilstunas och aktörernas attraktions- och konkurrenskraft samt att skapa nya arbetstillfällen. Detta i sin tur skapar förutsättningar för kulturliv, evenemang, besöksnäring och näringsliv att ömsesidigt ta del av och öka den turistekonomiska omsättningen.

Att stärka samverkan med den lokala kulturella och kreativa näringen samt att främja affärsutveckling hos kulturföretagen är viktiga faktorer. Ett tvärasektoriellt samarbete inom kommunkoncernen gällande samverkan med kulturnäringen ska främjas. Kommunikation och marknadsföring kring konst- och kulturlivet som visar både små- och storskaliga produktioner, bredd, spets och innovation marknadsför Eskilstunas kulturliv för både invånare och besökare.

Mål:

- Eskilstunas gator, parker, vatten och torg används för kulturella uttryck.
- Ett spännande och mångfacetterat konst- och kulturliv gör Eskilstuna till en attraktiv kulturstad för invånare oavsett var de bor, för studenter och besökare.
- Konst, kultur och kreativa näringar i alla dess former gör våra stadskärnor till levande och dynamiska platser, dygnet runt.
- Kulturhistoriska värden bevaras, används, utvecklas och ses som en tillgång vid utformningen av hållbara och attraktiva livsmiljöer och besöksmål.
- Eskilstuna arbetar aktivt med konstnärlig gestaltning i offentliga rum och livsmiljöer och invånarna upplever och möter konst i sin vardag, såväl i centrum som i alla stadsdelar och på landsbygden.
- Arrangörer har goda förutsättningar att förlägga och genomföra kulturevenemang i Eskilstuna. Kommunens arenor och scener har god service, värdskap och upplevs attraktiva.
- Det finns goda strukturer för att synliggöra kulturaktiviteter. Alla invånare och besökare ska enkelt kunna ta del av och informera sig om Eskilstunas kulturutbud.

Ansvar och uppföljning

Programmet gäller för hela kommunkoncernen. Kultur- och fritidsnämnden har ett stort ansvar för att arbeta med kulturfrågor, men hela kommunkoncernen bidrar till ett starkare kulturliv i Eskilstuna och därmed attraktivare städer och landsbygd. Nämnder och bolag ska arbeta utifrån programmets inriktning och målområden med utgångspunkt i den egna verksamhetens ansvar och uppdrag.

Förvaltningar och bolag kopplar konkreta aktiviteter till programmets målområden och mål. Förvaltningars och bolags aktiviteter blir viktiga parametrar för att följa realiseringen av programmet och rapporteras i samband med bokslut.

Kultur- och fritidsnämnden har uppföljningsansvar av programmet i sin helhet och rapporterar till kommunstyrelsen.

Gällande lagstiftning

Bibliotekslagen säger att det i kommuner ska finnas folkbibliotek som är tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Bibliotek ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Diskrimineringslagen har som ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

FN:s konvention om barnets rättigheter innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Konventionen benämns i dagligt tal ofta barnkonventionen.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har som syfte är att stärka skyddet av de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.

Kulturmiljölagen anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för viktiga delar av kulturarvet. Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvar för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk beskriver vilka rättigheter som minoriteterna har i hela landet och inom de speciella förvaltningsområden som finns för finska, meänkieli och samiska. Samtliga kommuner är skyldiga att informera minoriteterna om deras rättigheter samt

att skydda minoriteternas språk och kultur. särskilt viktigt är barns och ungas rätt att få utveckla sitt språk och sin kultur.

Museilagen reglerar offentligstyrda museer. I den fastställs att museerna skall bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.

UNESCOs konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar, mångfaldskonventionen. Yttrandefrihet och kulturell mångfald stärker mänskliga rättigheter och kulturens roll i förhållande till andra intressen som exempelvis internationella handelsintressen.

Förhållande till redan fattade politiska beslut

Arkitektur Eskilstuna – ett program för stärkt arkitektur och stadsbyggnad (SBN/2019:320) ska stödja genomförandet av kommunens uppsatta mål för ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet genom kvalitativ arkitektur och stadsbyggnad.

Biblioteksplan för Eskilstuna kommun 2022-2026 (KFN/2021:95) är en plan för visioner, mål och inriktning för biblioteksverksamheten i kommunen.

Kulturmiljöprogram (SBN/2021:179) visar exempel på ett urval av Eskilstunas särskilt värdefulla kulturmiljöer. Här beskrivs varför olika platser ser ut som de gör, vad som är typiskt i Eskilstuna och varför det är värdefullt att bevara.

Nationella kulturpolitiska mål beslutades av riksdagen 2009 och är styrande för den statliga kulturpolitiken och vägledande för kommuner och regioner. Målen säger att staten ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor, främja kvalitet och konstnärlig förnyelse, främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas, främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan samt särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Plan för jämställdhet (KSKF/2017:658) styr hur kommunen ska arbeta för att främja jämställdhet under perioden 2018-2024.

Plan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2022-2025 (KSKF/2020:280) fastslår att en grundläggande förutsättning för att uppnå jämställdhet och jämlikhet i Eskilstuna kommun är att öka tillgängligheten för olika grupper av flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

Policy för Eskilstuna kommunkoncerns stöd till föreningslivet (KSKF/2021:326) fastslår att det samlade stödet ska främja jämställdhet, integration, folkhälsa, delaktighet och stödja en hållbar utveckling.

Resurserna ska fördelas likvärdigt, oavsett kön. Stödet ska ge alla möjlighet att ta del av fritidsutbudet och kulturlivet i Eskilstuna. Verksamheter som får föreningsstöd ska främja jämställdhet och mångfald samt motverka alkohol, droger, dopning, trakasserier och våld.

Policy för offentlig konst (KSKF/2022:16) säger att konsten ska ingå som en naturlig del av den bild Eskilstuna förmedlar lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Konstnärliga gestaltningar i det offentliga rummet bidrar till Eskilstunas identitet och attraktionskraft.

Riktlinjer för Eskilstuna kommunkoncerns stöd till föreningslivet (KSKF/2021:327) uttrycker att det stöd som föreningslivet får från kommunkoncernen är ett erkännande av deras samhällsnytta. Det samlade stödet ska främja jämställdhet, integration, folkhälsa, delaktighet och stödja en hållbar utveckling. Resurserna ska fördelas likvärdigt mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Riktlinjer för Eskilstuna kommuns stöd till studieförbunden (KSKF/2021:330) uttrycker att verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin samt gör det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen stöds. Vidare att stödja verksamhet som utjämnar utbildningsklyftor och höjer bildnings- och utbildningsnivån i samhället samt breddar intresset för och ökar delaktigheten i kulturlivet.

Riktlinjer för offentlig konst (KSKF/2022:17) säger att ett förvaltningsöverskridande och transparent samarbete krävs för att säkerställa att arbetet med offentlig konst implementeras i utformningen av Eskilstunas gemensamma miljöer. Konst ska finnas med som punkt i checklista för utredningsbehov och förstudiefas i projekt som rör mark-, exploaterings- och investeringsprojekt.

Vision Eskilstuna 2030 (KSKF/2017:544) där målbilderna en hållbar livsstil, ett gott liv och ett aktivt och modigt näringsliv beskrivs. I målbilden ett gott liv beskrivs bland annat hur ett starkt föreningsliv samt nöjen och evenemang berikar Eskilstunaborna och lockar nationella och internationella besökare. Utvecklingsarbete inom kultur är fundamentalt för kommunens förflyttning mot målbilderna för Eskilstuna år 2030.

Översiktsplan för Eskilstuna kommun (KSKF/2019:166) har en central roll i kommunens arbete med att formulera strategier för en långsiktigt hållbar utveckling när framtidens Eskilstuna med städer och landsbygd ska byggas. Att skapa förutsättningar för invånarna att både ta del av och själva skapa kultur är framgångsfaktorer för en hållbar utveckling.

Kultur- och
fritidsnämnden

Förslag till beslut - Kulturpolitiskt program

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förslag på Kulturpolitiskt program och översänder till kommunstyrelsen.

Förslag till kommunfullmäktige

Kulturpolitiskt program antas.

Ärendebeskrivning

2016 beslutades att anta *Eskilstuna växer tillsammans! – Kulturpolitisk plan för Eskilstuna kommunkoncern 2016–2021* (KFN/2016:125). Planen har nu reviderats till ett kulturpolitiskt program som omfattar samtliga nämnder och bolag. Nämnder och bolag har olika ansvarsområden, men också ett gemensamt ansvar och uppdrag att utveckla Eskilstuna i enlighet med kommunens gemensamma långsiktiga vision för Eskilstuna 2030. I detta tvärssektoriella arbete utgör kulturen en central del. Kommunens uppgift är att stödja och möjliggöra utövandet och upplevelsen av kulturell och konstnärlig verksamhet, att göra kulturupplevelser tillgängliga i hela Eskilstuna för så många som möjligt samt att säkerställa att den offentligt finansierade kulturverksamheten håller hög kvalitet.

Ett program ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder, utan ska kompletteras med mer konkreta planer inom respektive programområde. Program är långsiktiga och ej tidsbegränsade, av den anledningen innehåller dokumentet breda målformuleringar som ska agera vägvisande.

Den 10 februari 2022 beslutades att förslag till Kulturpolitiskt program skulle gå på remiss under en period av tre månader, med sista svarsdag satt till 9 maj. Remissversion av programmet skickades till:

Kommunala nämnder
Kommunala bolag

Fria kulturskapare och KKN-aktörer
Föreningar listade i Eskilstuna kommuns föreningsregister

Hembygdsföreningar
Politiska partier i Eskilstuna kommunfullmäktige
Region Sörmland
Råd och beredningar
Studieförbund

Programmet publiceras på <http://eskilstuna.se/programforkulturochidrott> med möjlighet att lämna synpunkter.

Förvaltningsinterna synpunkter har också mottagits och sammanställts.

Remissyttranden har inkommit från:

- Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
- Förskolenämnden
- Grundskolenämnden
- Gymnasienämnden
- Kommunstyrelsen
- Miljö- och räddningstjänstnämnden
- Servicenämnden
- Socialnämnden
- Stadsbyggnadsnämnden
- Torshälla stads nämnd
- Vård- och omsorgsnämnden
- Överförmyndarnämnden

- Allmänhet
- Destination Eskilstuna AB
- Eskilstuna kommunföretag AB
- Föreningar
- Förvaltningsinternt
- Hembygdsföreningar
- Kommunala pensionärsrådet
- Kommunal rådet för funktionsrättsfrågor

Arbetsätt och involvering

Programmet har under remissperioden efter inbjudan presenterats på:

- enheters APT
- Kommunala pensionärsrådet
- Kommunala rådet för funktionsrättsfrågor

Inkomna synpunkter har sammanställts och förslag på beslut om revideringar utifrån dessa har gjorts av arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner och chefer från kultur- och fritidsförvaltningen och kommunledningskontoret. Arbetsgruppens föreslagna revideringar presenterades för styrgruppen som fattat beslut om de av arbetsgruppen föreslagna ändringarna.

Sammanfattning remissyttranden

Kulturpolitiskt program har lagts in i mall för styrdokument vilket medfört att nya rubriceringar tillkommit eller bytt namn och att avsnitt bytt plats, lagts till eller tagits bort.

- Tidigare rubrik "Förord" har blivit "Ämnesområde och bakgrund"
- Avsnitt "Programmet i korthet" har tagits bort.
- Tidigare rubrik "Definitioner" har blivit "Definitioner av begrepp"
- Ny rubrik och avsnitt "Ansvar och uppföljning"
- Tidigare rubrik "Programmet vilar på" har blivit "Gällande lagstiftning"
- Ny rubrik "Förhållande till redan fattade politiska beslut"

Samtliga målformuleringar har gått igenom för att undvika formuleringar av aktivitetskaraktär. Mål har slagits samman, tagits bort eller tillkommit.

Fler begrepp har definierats och under rubrik "Gällande lagstiftning" och "Förhållande till redan fattade politiska beslut" har fler punkter tillkommit.

Kulturpolitiskt program använder samma formulering som övriga skrivelser från Eskilstuna kommun där begreppet Eskilstuna inbegriper det geografiska området Eskilstuna, Torshälla och landsbygden, detta framgår även av avsnittet "Definitioner av begrepp".

Nedan redovisas några exempel på förändringar som gjorts i programmet utifrån inkomna synpunkter under remissperioden.

Under Målområde: "Tillgängligt och på egna villkor" har:

- Eskilstuna som finskt förvaltningsområde betonats både i text och som mål
- landsbygden och prioriterade stadsdelar lyfts fram tydligare.
- efter synpunkt från stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen ett stycke om trygga och hållbara resor med minskad klimatpåverkan till och från kulturupplevelser lagts till.
- begreppet "funktionsförmåga" ändrats till "funktionsnedsättning" efter synpunkt från Kommunala rådet för funktionsrättsfrågor.

Under Målområde: "Infrastruktur som möjliggör" har:

- en mening om att kulturens infrastruktur är både hårda förutsättningar som scener, lokaler och utrustning och mjuka förutsättningar som bemötande, öppenhet, sponsring och bidrag lagts till.
- ett stycke om att skapa goda förutsättningar för arrangörer, scener, företag och andra som bidrar till att stärka arbetsmarknaden för professionella kulturskapare och de kulturella och kreativa näringar lagts till.

Under Målområde: "Livskvalitet hela livet" har inga större ändringar gjorts. Några stycken har slagits samman för att undvika upprepningar i texten.

Under Målområde: "Utveckling och lärande" har:

- efter synpunkt från förskole-, grundskole- och gymnasienämnden lagts ett stycke om att när kulturarvet och andra kulturella lärresurser tillgängliggörs fysiskt såväl som digitalt erbjuds förskolan och skolan nya verktyg att använda i undervisningen, vilket kan bidra till förbättrade skolresultat.
- efter synpunkt från förskole-, grundskole- och gymnasienämnden lagts till ett stycke om att det är viktigt att alla tidigt får möjlighet att möta språket och litteraturen för att lägga grunden till läslust och goda läsvanor samt att barn och unga får en god relation till den traditionella fysiska boken utgör en viktig kompensatorisk faktor i relation till ett ökat digitalt läsande.
- Arkiv Sörmland och hembygdsföreningars roll som kunskapsförmedlare lagts till efter synpunkt från hembygdsföreningar.
- studieförbundens roll som bildningscenter, kulturarenor och demokratiska möjliggörare lagts till.
- mål om att det finns goda förutsättningar för att på alla nivåer utvecklas inom sitt kulturutövande lagts till.
- mål om att skolan arbetar med kultur och estetiska arbetssätt inom olika ämnen för att nå läroplanernas mål lagts till.

Under Målområde: "Attraktiv och inspirerande plats" har:

- ett avsnitt om kulturens funktion som motor för att skapa möten mellan olika invånare vilket överbryggar såväl sociala som ekonomiska avstånd lagts till efter synpunkt från kommunstyrelsen.
- även att kulturell verksamhet lyfter närområden, lockar människor till andra delar av staden, till landsbygden och till prioriterade stadsdelar lagts till efter synpunkt från kommunstyrelsen.
- skrivning om att en nära regional samverkan är viktig för att Eskilstuna långsiktigt ska vara del i ett attraktivt regionalt sammanhang lagts till.
- ett avsnitt lagts till: "I Eskilstuna, som i många andra städer, sker stora strukturella omvandlingar i stadskärnorna. Näthandel och konkurrens från köpcentra gör att den centrala handelns attraktivitet minskar. Butiker i centrum lägger ner eller flyttar till köpcentrum och då blir istället mötesplatser i form av ett rikt och lockande kulturutbud en viktig del av det som drar människor tillbaka till stadskärnorna. Kulturen är viktig för stadens identitet. Det kan handla om att ta tillvara det redan byggda, utveckla attraktiva platser med hjälp av konst och arkitektur men även att satsa på evenemang med konst, musik och andra upplevelser. Kultur är en drivkraft för möten och meningsutbyten mellan människor. När professionella kulturskapare och kreativa näringar får möjlighet att etablera sig, verka och utvecklas i city skapas stadskärnor som blir mötesplatser för människor, för aktiviteter, upplevelser, idéer och samtal."
- ett avsnitt om gestaltad livsmiljö lagts till efter önskemål från stadsbyggnadsnämnden.
- skrivningen om ett levande kultur- och nöjesliv kompletterats med att det även skapar nya arbetstillfällen efter önskemål från kommunstyrelsen.

- mening om att stärka samverkan med den lokala kulturella och kreativa näringen samt att främja affärsutveckling hos kulturföretagen är viktiga faktorer lagts till efter synpunkt Destination Eskilstuna AB.
- mål om att konst, kultur och kreativa näringar i alla dess former gör våra stadskärnor till levande och dynamiska platser, dygnet runt lagts till.
- mål om att arrangörer har goda förutsättningar att förlägga och genomföra kulturevenemang i Eskilstuna kompletterats med meningen att kommunens arenor och scener har god service, värdskap och upplevs attraktiva efter önskemål Destination Eskilstuna AB.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Syftet med Kulturpolitiskt program är att alla eskilstunabor ska ha möjlighet att ta del av och delta i kultur. Programmet har främst koppling till det strategiska målet ”Attraktiv stad och landsbygd” men bidrar även till övriga strategiska mål.

Kulturpolitiskt program har ett barnrättsperspektiv och bidrar till att all offentligt finansierad kulturverksamhet bidrar till att uppfylla målen i FN:s konvention om barns rättigheter.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

KULTUR- OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

Ola Bjerding
Förvaltningschef

Mats Widelund
Områdeschef, kultur

Bilaga 1

Sammanställda remissyttranden